

Domov>Družinske zadeve in dedovanje>Premoženjska razmerja v zakonski zvezi in registriranem partnerstvu>Premoženjska razmerja med zakoncema

Premoženjska razmerja med zakoncema

Nacionalni predpisi v zvezi z delitvijo premoženja zakoncev z mednarodnim elementom v primeru razveze, ločitve ali smrti

Državljeni Evropske unije vse bolj prečkajo nacionalne meje ter študirajo, delajo ali ustvarijo družino v drugi državi članici. Tako nastaja tudi vse več mednarodnih parov, ki živijo v zakonski zvezi ali registrirani partnerski skupnosti.

Mednarodni pari so pari, katerih partnerji imajo različna državljanstva, živijo v državi članici, ki ni država njihovega državljanstva, ali imajo premoženje v različnih državah. Mednarodni pari, ki živijo v zakonski zvezi ali registrirani partnerski skupnosti, morajo upravljati svoje premoženje in ga v primeru razveze /ločitve ali smrti enega partnerja razdeliti.

Pravila EU so mednarodnim parom v takih primerih v pomoč. Ta pravila se uporabljajo v naslednjih 18 državah EU: Švedska, Belgija, Grčija, Hrvaška, Slovenija, Španija, Francija, Portugalska, Italija, Malta, Luksemburg, Nemčija, Češka, Nizozemska, Avstrija, Bolgarija, Finska in Ciper.

Ta pravila določajo, sodišča katere države članice EU naj obravnavajo zadeve v zvezi s premoženjem mednarodnega para in katero pravo bi se moralo uporabljati za reševanje teh vprašanj. Poleg tega poenostavljajo priznavanje in izvrševanje sodnih odločb ali notarskih listin iz ene države EU v drugih državah EU.

Za podrobnejše informacije o posamezni državi izberite ustrezno zastavico.

Če potrebujete dodatne informacije, se obrnite na pristojne organe ali delavca v pravni stroki v zadevni državi EU.

Informacije so na voljo tudi na spletišču <http://www.coupleseurope.eu/sl/home> Sveta notariatov Evropske unije.

Zadnja posodobitev: 11/05/2022

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Češka

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Da.

Po češkem pravu se vse, kar pripada zakoncema, ima premoženjsko vrednost in ni izključeno iz pravne ureditve, šteje za skupno premoženje zakoncev. Zanj se uporablja zakoniti režim, posebni dogovorjeni režim ali režim, določen v sodni odločbi.

Na podlagi zakonitega režima se za skupno premoženje šteje vse, kar je eden od zakoncev pridobil ali kar sta oba zakonca skupaj pridobila med njuno zakonsko zvezo, razen:

- premoženja za osebne potrebe enega od zakoncev;
- premoženja, ki ga je z darilom, dediščino ali volilom pridobil samo eden od zakoncev, razen če je darovalec ali oporočitelj izrazil drugačno željo;
- premoženja, ki ga je eden od zakoncev pridobil kot odškodnino za nepremoženjsko škodo v zvezi s svojimi naravnimi pravicami;
- premoženja, ki ga je eden od zakoncev pridobil s pravnim postopkom v zvezi s svojim izključnim lastništvom;
- premoženja, ki ga je eden od zakoncev pridobil kot odškodnino za poškodovanje, uničenje ali izgubo njegove izključne lastnine.

Na podlagi zakonitega režima je dobiček od premoženja, ki pripada samo enemu od zakoncev, del skupnega premoženja.

Na podlagi zakonitega režima skupno premoženje zakoncev vključuje vse dolgove, prevzete med trajanjem zakonske zveze, razen če se nanašajo na premoženje, ki pripada samo enemu od zakoncev, in sicer v obsegu, ki presega vrednost dobička od tega premoženja, ali če jih je prevzel le en zakonec brez soglasja drugega zakonca. To se ne nanaša na običajne nakupe ali zagotavljanje osnovnih potrebščin za družino.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Bodoča zakonca ali zakonca se lahko dogovorita o premoženjskem režimu, ki se razlikuje od zakonitega režima. Pogodba lahko vključuje režim ločenega premoženja ali režim, s katerim je nastanek skupnega premoženja omejen na obdobje pred prenehanjem zakonske zveze, lahko pa se z njo tudi razširi ali omeji obseg skupnega premoženja, opredeljen v zakonitem režimu. Pogodba lahko vsebuje kakršne koli dogovore glede katerega koli dela premoženja, razen če je to prepovedano z zakonom. Lahko se nanaša zlasti na obseg ali vsebino režima ali obdobje, v katerem se uporablja zakoniti režim ali drug režim skupnega premoženja, ali posamezne dele ali sklope premoženja. S pogodbo se lahko prihodnje skupno premoženje opredeli drugače kot z zakonitim režimom. Lahko se tudi določi premoženjski režim v primeru prenehanja zakonske zveze.

Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema mora biti sklenjena v obliki verodostojne listine (tj. notarskega zapisa).

Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, ki jo skleneta bodoča zakonca, učinkuje z dnem sklenitve zakonske zveze.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Pogodba lahko vsebuje kakršne koli dogovore glede katerega koli dela premoženja, razen če je to prepovedano z zakonom.

S pogodbo se ne smejo izključiti ali spremeniti določbe o običajni opremi gospodinjstva, razen če je eden od zakoncev zapustil gospodinjstvo in se ne želi vrniti. S pogodbo se zakoncu ne sme prepričati, da bi skrbel za svojo družino. Pogodba s svojo vsebino ali namenom ne sme posegati v pravice tretje osebe, razen če je ta v pogodbi v to privolila. Pogodba, sklenjena brez soglasja tretje osebe, nima pravnih učinkov v zvezi z njo.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Skupno premoženje zakoncev preneha s prenehanjem zakonske zveze; to se zgodi s smrtjo enega od zakoncev, razglasitvijo enega od zakoncev za mrtvega ali razvezo zakonske zveze. Ko skupno premoženje preneha obstajati, je treba razdeliti preostalo premoženje.

Če je zakonska zveza razveljavljena, se šteje, da ni bila nikoli sklenjena. Po razveljavitvi se premoženjske pravice in obveznosti zakoncev obravnavajo enako kot premoženjske pravice in obveznosti po razvezi zakonske zveze.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Skupno premoženje zakoncev preneha obstajati, nato pa se razdeli. Preživeli zakonec je zakoniti dedič prvega in drugega reda pokojnika.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Sodišče.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Vse, kar je kateri koli od zakoncev pridobil pred sklenitvijo zakonske zveze (med drugim), se na podlagi zakonitega režima ne šteje za skupno premoženje zakoncev. Na podlagi zakonitega režima skupno premoženje zakoncev vključuje vse dolgove, prevzete med trajanjem zakonske zveze, razen če se nanašajo na premoženje, ki pripada samo enemu od zakoncev, in sicer v obsegu, ki presega vrednost dobička od tega premoženja, ali če jih je prevzel le en zakonec brez soglasja drugega zakonca. To se ne nanaša na običajne nakupe ali zagotavljanje osnovnih potrebščin za družino.

V zadevah v zvezi s skupnim premoženjem ali deli tega premoženja, ki se ne štejejo za običajne, morata zakonca v pravnih postopkih delovati skupaj, razen če eden od zakoncev deluje s soglasjem drugega zakonca. Če zakonec zavrne soglasje brez utemeljenega razloga in v nasprotju z interesi zakonskega para, družine ali družinskega gospodinjstva ali če ne more izraziti svoje volje, lahko drugi zakonec predlaga, naj soglasje namesto njega da sodišče.

Če zakonec nastopi v pravnem postopku brez soglasja drugega zakonca, čeprav je bilo tako soglasje potrebno, lahko drugi zakonec zahteva, da se ta postopek razglasi za neveljaven. Če želi eden od zakoncev del skupnega premoženja uporabiti za poslovne namene in če vrednost tega dela premoženja presega znesek, sorazmeren z materialnimi okoliščinami zakoncev, je ob prvi taki uporabi tega premoženja potrebno soglasje drugega zakonca. Če je drugi zakonec izključen iz tega postopka, lahko zahteva, da se postopek razglasi za neveljaven. Če naj bi se del skupnega premoženja uporabil za pridobitev deleža v družbi ali zadrugi ali če pridobitev takega deleža vodi do jamčenja za dolgove družbe ali zadruge v nesorazmerno velikem obsegu glede na materialne okoliščine zakoncev, je potrebno soglasje drugega zakonca; če je drugi zakonec izključen iz tega postopka, lahko zahteva, da se tak postopek razglasi za neveljaven.

Če sta zakonca premoženjskoppravna razmerja uredila s pogodbo, pogodba s svojo vsebino ali namenom ne sme posegati v pravice tretje osebe, razen če je ta v pogodbi v to privolila. Pogodba, sklenjena brez soglasja tretje osebe, nima pravnih učinkov v zvezi z njo.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Če skupno premoženje preneha obstajati ali je likvidirano ali če se njegov obseg zmanjša, se predhodne skupne obveznosti in pravice izpolnijo z razdelitvijo. Če premoženje, ki je bilo zmanjšano, je prenehalo obstajati ali je bilo likvidirano, ni razdeljeno, se zanj smiselno uporabljajo pravila o skupnem premoženju.

Razdelitev premoženja ne sme posegati v pravice tretje osebe. Če je bilo z razdelitvijo poseženo v pravice tretje osebe, lahko ta sodišču predlaga, naj ugotovi, da razdelitev nima učinkov v zvezi z njo. Dolgovi se lahko razdelijo le med zakoncema.

Zaželeno je, da zakonca dosežeta dogovor o razdelitvi skupnega premoženja, če je to mogoče (na primeru pri razvezi zakonske zveze ali zmanjšanju skupnega premoženja). Dogovor o razdelitvi začne vedno veljati na dan, ko je bilo skupno premoženje zmanjšano, je prenehalo obstajati ali je bilo likvidirano, ne glede na to, ali je bil dogovor sklenjen pred zmanjšanjem, prenehanjem ali likvidacijo skupnega premoženja ali po tem.

Dogovor o razdelitvi premoženja mora biti v pisni obliki, če je bil sklenjen med zakonsko zvezo ali če je za kateri koli del premoženja, ki bo razdeljen, potreben pisni sporazum o prenosu lastništva (npr. nad nepremičnino). Če ni treba, da je dogovor o razdelitvi sklenjen v pisni obliki, in zanj poskrbi eden od zakoncev, mora drugi zakonec navedenemu zakoncu predložiti potrdilo o razdelitvi.

Če se zakoncema ne uspe dogovoriti o razdelitvi, lahko kateri koli od njiju predlaga, naj o tem odloči sodišče. Sodišče mora o razdelitvi odločiti v skladu s stanjem, kakršno je bilo, ko je bilo skupno premoženje zmanjšano, je prenehalo obstajati ali je bilo likvidirano.

Pri razdelitvi se uporabljajo naslednja pravila:

- deleža obeh zakoncev na premoženju, ki ga je treba razdeliti, morata biti enaka;
- vsak zakonec mora povrniti sredstva iz skupnega premoženja, ki jih je porabil za lastno premoženje;
- vsak zakonec ima pravico, da zahteva nadomestilo za sredstva, ki jih je iz lastnega premoženja porabil za skupno premoženje;
- upoštevati je treba potrebe vzdrževanih otrok;
- upoštevati je treba, kako je posamezni zakonec skrbel za družino, zlasti za otroke in družinsko gospodinjstvo;
- upoštevati je treba, kako je posamezni zakonec prispeval k pridobitvi in vzdrževanju skupnega premoženja.

Če v treh letih po zmanjšanju, prenehanju ali likvidaciji skupnega premoženja navedeno premoženje ni bilo razdeljeno ali ni bil dosežen dogovor o razdelitvi ali pri sodišču ni bil vložen predlog za odločitev o razdelitvi, se šteje, da sta se zakonca ali nekdanja zakonca o razdelitvi dogovorila tako:

- stvarno premično premoženje je last zakonca, ki ga kot edini lastnik uporablja za lastne potrebe ali potrebe svoje družine ali družinskega gospodinjstva;
- drugo stvarno premično in nepremično premoženje je skupna last obeh zakoncev, pri čemer imata oba enak delež na tem premoženju;
- druge premoženjske pravice, obveznosti in dolgovi pripadajo obema zakoncema, ki si jih delita v enakem deležu.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Pravni postopek za ustanovitev ali prenos stvarne pravice na nepremičnem premoženju ali postopek za spremembo ali preklic takih pravic mora biti izveden v pisni obliki. Če prenos vključuje lastništvo nad nepremičnim premoženjem, ki je vpisano v javni register, se lastništvo spremeni z vpisom v navedeni register.

Zadnja posodobitev: 14/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Nemčija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Vprašanje, komu pripada premoženje, pridobljeno med zakonsko zvezo, in kako se to premoženje po prenehanju zakonske zveze razdeli, se vedno rešuje na podlagi posebnega družinskopravnega premoženjskega režima. Učinki sklenitve zakonske zveze na premoženjske pravice so urejeni s predpisi o premoženjskih režimih med zakoncema v nemškem civilnem zakoniku (*Bürgerliches Gesetzbuch* (BGB)). Civilni zakonik priznava naslednje premoženjske režime: režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja (*Zugewinnngemeinschaft*), režim ločenega premoženja (*Gütertrennung*) in „izbirni režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja“ (*Wahl-Zugewinnngemeinschaft*).

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Za premoženjska razmerja med zakoncema se uporablja režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja, razen če se zakonca z notarsko pogodbo o zakonski zvezi ne dogovorita drugače. Režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja pomeni ločeno premoženje med zakonsko zvezo in izravnavo prirasta, pridobljenega med zakonsko zvezo, po prenehanju premoženjskega režima.

Nasprotno se morata zakonca o režimu ločenega premoženja dogovoriti z notarsko pogodbo. Tak režim pomeni popolno ločenost zadevnega premoženja vsakega od zakoncev brez kakršne koli izravnave pridobljenega prirasta po prenehanju zakonske zveze. Vsak zakonec obdrži to, kar je imel pred sklenitvijo zakonske zveze in pridobil med zakonsko zvezo, kot lastno premoženje. Režim ločenega premoženja se lahko vzpostavi tudi brez izrecne pogodbe med zakoncema, na primer če je premoženjski režim ukinjen ali izključen na podlagi pogodbe o zakonski zvezi, ne da bi bil hkrati dogovorjen drug premoženjski režim.

Tudi o režimu skupnega premoženja (*Gütergemeinschaft*) se morata zakonca dogovoriti z notarsko pogodbo. V okviru režima skupnega premoženja premoženje, prineseno v zakonsko zvezo, in premoženje, pridobljeno med zakonsko zvezo, običajno postaneta skupno premoženje zakoncev (*Gesamtgut*). Poleg tega imata lahko zakonca vsak svoje posebno premoženje (*Sondergut*), ki ni del skupnega premoženja zakoncev. To so stvari, ki jih ni mogoče prenesti s pravnimi posli, na primer nezarubljive terjatve ali delež v osebni družbi. Nazadnje lahko vsak zakonec nekatere predmete pridrži kot izključno lastnino. Zakonca lahko tudi vzpostavita posebno obliko režima skupnega premoženja, in sicer režim skupnega pridobljenega premoženja (*Errungenschaftsgemeinschaft*). V ta namen morata v pogodbi o zakonski zvezi določiti, da je vse premoženje, pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze, izvzeto premoženje (*Vorbehaltsgut*).

Izbirni režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja je francosko-nemški premoženjski režim, s katerim naj bi se preprečile morebitne težave v pravnih razmerjih med francoskim in nemškim državljanom zaradi razlik v ureditvah premoženjskih razmerij med zakoncema. Če se zakonca odločita za ta premoženjski režim, ostane njuno premoženje med zakonsko zvezo ločeno tako kot pri nemškem režimu ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja. Šele po prenehanju premoženjskega režima se povečanje vrednosti premoženja zakoncev izravna med zakoncema. Kljub vsebinski podobnosti z nemškim režimom ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja ima izbirni režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja več posebnosti, na katere vpliva francoska ureditev. Tako se na primer odškodnina za bolečine in trpljenje ter morebitna naključna povečanja vrednosti nepremičnin (npr. zaradi spremembe namembnosti zemljišča, ki postane zazidljivo) pri izravnavi prirasta premoženja ne upoštevajo.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Če zakonca menita, da zakoniti premoženjski režim – režim ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja – ni primeren za njuno zakonsko zvezo, lahko skleneta notarsko pogodbo o zakonski zvezi. V njej se lahko dogovorita o režimu ločenega premoženja ali režimu skupnega premoženja ali vzpostavita ureditev, ki odstopa od zakonske, v okviru posebnega premoženjskega režima. V pogodbi se lahko določi tudi ureditev glede razdelitve pokojnine ali preživeljstva.

Vendar je treba biti pri sklenitvi pogodbe o zakonski zvezi pozoren na to, da je predvidena ureditev dejansko veljavna. Če je na primer s pogodbo o zakonski zvezi eden od zakoncev enostransko prikrajšan in je mogoče ugotoviti nekatere druge okoliščine, se za pogodbo lahko šteje, da je v nasprotju s sprejetimi moralnimi načeli ter torej nična in neveljavna. V takem primeru se še naprej uporabljajo zakonske določbe, ki so s pogodbo o zakonski zvezi teoretično izključene. Sodna praksa na tem področju je zelo različna. O tem, ali je ureditev dejansko v nasprotju s sprejetimi moralnimi načeli ter torej nična in neveljavna oziroma ali jo je treba prilagoditi, je treba nazadnje odločiti v vsakem primeru posebej.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

V okviru zakonitega premoženjskega režima – režima ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja – se v primeru prenehanja premoženjskega režima (npr. s smrtjo enega od zakoncev, razvezo zakonske zveze ali pogodbenim dogovorom o drugačnem premoženjskem režimu) izravna prirast premoženja. Izravnava prirasta premoženja pomeni, da mora zakonec, ki je med zakonsko zvezo pridobil več premoženja kot drugi zakonec, temu zakoncu z denarnim izplačilom nadomestiti polovico razlike v povečanem premoženju.

V režimu skupnega premoženja se skupno premoženje v primeru razveze zakonske zveze razdeli po poravnavi kakršnih koli obveznosti. Vsak od zakoncev je praviloma upravičen do polovice presežka, ki ostane. Če sta se zakonca po drugi strani dogovorila o režimu ločenega premoženja, po prenehanju premoženjskega režima med zakoncema izravnave ni, saj je premoženje zakoncev popolnoma ločeno.

Pravica do preživnine ni odvisna od premoženjskega režima med zakoncema. Če zakonca živita ločeno, vendar se nista razvezala, ima zakonec v stiski načeloma pravico do prejemanja preživnine od zakonca, ki jo je sposoben plačevati. Pravica do preživnine obstaja samo do začetka veljavnosti razveze zakonske zveze. Vendar lahko po razvezi zakonske zveze zakonec v stiski v nekaterih okoliščinah zahteva preživnino po koncu zakonske zveze. Zakon priznava naslednje pravice do preživnine: preživnino za skrb za otroka, preživnino zaradi starosti, bolezni ali hibe, preživnino zaradi brezposelnosti, preživnino za vzdrževanje enakega življenjskega standarda kot pred razvezo zakonske zveze, preživnino v času izobraževanja, nadaljnjega usposabljanja in prešolanja ter preživnino iz razlogov pravičnosti.

Kadar obstajajo razlogi za razveljavitev zakonske zveze, je lahko oseba v posameznih primerih tudi po razveljavitvi zakonske zveze upravičena do nadomestila in preživnine.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

V režimu ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja se ob smrti enega od zakoncev prirast premoženja pavšalno izravna s povečanjem zakonitega dednega deleža (*gesetzlicher Erbteil*) za eno četrtino, ne glede na to, ali se je pokojnemu zakoncu med zakonsko zvezo premoženje dejansko kakor koli povečalo. Če preživel zakonec ni dedič ali odkloni dediščino, lahko zahteva izravnavo dejanskega prirasta premoženja in tudi uveljavlja obvezni minimalni delež (*kleiner Pflichtteil*). Ta obvezni minimalni delež se izračuna na podlagi zakonitega dednega deleža, pri čemer se pavšalna četrtina prirasta premoženja ne upošteva.

Če sta se zakonca dogovorila o režimu ločenega premoženja, ni pavšalne izravnave prirasta premoženja po prenehanju zakonske zveze. Uporablja se splošno veljavni zakoniti dedni red.

V režimu skupnega premoženja zapuščina obsega polovico skupnega premoženja, izvzeto premoženje in posebno premoženje pokojnika. Dedni delež preživelega zakonca se določi v skladu s splošnimi določbami.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Za premoženjskopravne zadeve je pristojno družinsko sodišče, ki je torej pristojno za postopke, ki se nanašajo na zahtevke na podlagi prava o premoženjskih razmerjih med zakoncema, zlasti izravnavo prirasta premoženja med zakoncema.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Poročena oseba praviloma odgovarja samo za svoje dolgove, in to samo s svojim premoženjem. To izključuje posle za razumno kritje vsakodnevnih življenjskih potreb družine.

Vendar v režimu ločenega premoženja z izravnavo prirasta premoženja obstajajo izjeme od načela, da lahko zakonec prosto razpolaga s svojim premoženjem. Če želi eden od zakoncev razpolagati (prodati, podariti itd.) z vsem ali skoraj vsem svojim premoženjem, potrebuje soglasje drugega zakonca. Enako velja, če želi poročena oseba razpolagati s predmeti, ki so sicer v njeni izključni lasti, vendar so del gospodinjstva zakonskega para.

Po drugi strani lahko v režimu ločenega premoženja vsak zakonec prosto razpolaga z vsem svojim premoženjem in ne potrebuje soglasja drugega zakonca, da razpolaga s predmeti, ki so del gospodinjstva.

Če sta se zakonca dogovorila o režimu skupnega premoženja, svoje skupno premoženje praviloma upravljata skupaj, razen če je s pogodbo o zakonski zvezi upravljanje dodeljeno enemu zakoncu. Iz skupnega premoženja se za obveznost, ki izhaja iz pravnega posla, ki ga je zakonec sklenil med trajanjem režima skupnega premoženja, odgovarja samo, če se je drugi zakonec strinjal s pravnim poslom ali če pravni posel učinkuje na skupno premoženje celo brez soglasja drugega zakonca.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Dom zakoncev in gospodinjiski predmeti se lahko razdelijo, ko zakonca živita ločeno ali po razvezi zakonske zveze. Če je bilo sicer vzpostavljeno solastništvo in se zakonca ne moreta dogovoriti o delitvi, se predmet proda na dražbi, izkupiček pa razdeli.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Če se zakonca odločita, da bosta svoja premoženjska razmerja urejala po režimu skupnega premoženja, morata zemljiškoknjižnemu uradu predložiti notarsko pogodbo o zakonski zvezi in zahtevati popravek v zemljiški knjigi. V vseh drugih primerih, tj. če se zakonca ne odločita, da bosta svoja premoženjska razmerja urejala po režimu skupnega premoženja, popravek v zemljiški knjigi ni potreben.

Zadnja posodobitev: 27/10/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Španija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

1.1 Pravna ureditev: Skupno civilno pravo in posebno pravo nekaterih avtonomnih skupnosti

V Španiji ni mogoče govoriti o enotni zakonodaji ali ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema. Nekateri avtonomne skupnosti imajo poleg države pristojnost za civilnopravne zadeve (čeprav vse med zadeve, ki jih lahko urejajo, ne uvrščajo tudi ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema). To pomeni, da imajo vsi španski državljani poleg španskega državljanstva še posebno regionalno državljanstvo (vecindad civil). To določa, ali zanje velja skupno civilno pravo ali posebno ali regionalno civilno pravo (člen 14 civilnega zakonika).

Regije z lastnim civilnim pravom vključujejo Aragonijo, Katalonijo, Balearske otoke, Navarro, Baskijo, Galicijo in Valencijo (čeprav zadnjenavedena ne ureja premoženjskih razmerij med zakoncema, ker je ustavno sodišče (Tribunal Constitucional) zakon, ki ga je sprejela, razglasilo za neustaven). Državljeni preostalih avtonomnih skupnosti imajo zato „skupno“ regionalno državljanstvo (vecindad civil común) (pridobitev regionalnega državljanstva je urejena s členom 14 civilnega zakonika).

– Za določitev prava, ki se uporablja za premoženjska razmerja med zakoncema, ki sta španska državljana (brez mednarodne povezave), in za odločitev o tem, ali je treba uporabiti skupno pravo ali pravo posamezne avtonomne skupnosti, je treba uporabiti pravila medregionalnega prava, ki so določena v uvodnem naslovu civilnega zakonika (Título Preliminar del Código Civil) (člena 9(2) in 16 civilnega zakonika).

Ureditev na podlagi civilnega zakonika se uporablja za zakonca s skupnim regionalnim državljanstvom.

Če zakonca nimata takega skupnega regionalnega državljanstva, se uporablja pravo regionalnega državljanstva ali običajnega prebivališča enega od zakoncev, ki sta ga zakonca skupaj izbrala v verodostojni listini, izdani pred sklenitvijo zakonske zveze. Če tega nista storila, se uporablja pravo kraja skupnega običajnega prebivališča zakoncev takoj po sklenitvi zakonske zveze. Nazadnje, če takega prebivališča ni, se uporablja pravo kraja sklenitve zakonske zveze.

V izjemnih primerih, ko imata zakonca različno regionalno državljanstvo in v obeh regijah velja ureditev ločenega premoženja (in se ureditev, ki se uporablja v skladu z zgoraj navedenimi pravili, razlikuje od navedene ureditve), se uporablja ureditev ločenega premoženja iz civilnega zakonika.

– Kadar eden od zakoncev ni Španec ali je poročen par povezan z drugo državo, se pravo, ki se uporablja, določi v skladu z določbami člena 33 Uredbe (EU) 2016/1103, ki se razlaga tako, da se, kadar je v Uredbi kot merilo povezave uporabljeno državljanstvo, v zvezi s španskimi državljani to šteje kot sklicevanje na regionalno državljanstvo.

Vendar pa je regionalno državljanstvo pojem, ki se uporablja samo za španske državljane (člen 15 civilnega zakonika); ker se torej za tujce ne uporablja, se upošteva člen 33(2), s katerim je pravo državljanstva nadomeščeno s pravom najtesnejše povezave, tj. pravom ozemeljske enote, s katero sta zakonca najtesneje povezana.

1.2 Ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema, ki se uporabljajo, kadar med zakoncema ni dogovora, v skladu s civilnim zakonikom in posebnim pravom avtonomnih skupnosti

Za določitev, katera ureditev premoženjskih razmerij se uporablja, kadar med zakoncema ni dogovora, se uporabi dodatno pravo, ki se razlikuje glede na veljavno notranje civilno pravo:

civilni zakonik (se uporablja, razen če se uporablja pravo Aragonije, Katalonije, Balearskih otokov, Navarre, Baskije in Galicije): ureditev skupnega premoženja (sociedad de gananciales) (člen 1344 in naslednji civilnega zakonika). Na podlagi te ureditve postanejo pridobitve in dobički katerega koli od zakoncev skupno premoženje obeh. Osebnostno premoženje vsakega zakonca v bistvu vključuje premoženje, ki ga je zakonec prinesel v zakonsko zvezo, in premoženje, ki ga je med zakonsko zvezo pridobil brezplačno ali kot zamenjavo za osebno premoženje. Za glavno prebivališče, pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze, velja posebna ureditev, v skladu s katero se – v nasprotju z drugim premoženjem, pridobljenim pred sklenitvijo zakonske zveze (ki je vedno osebno) – glavno prebivališče na podlagi plačil, izvedenih po sklenitvi zakonske zveze s skupnimi sredstvi, v sorazmernem deležu pretvori v skupno premoženje. V primeru dvoma se za premoženje šteje, da je skupno. Enako velja za ureditev odgovornosti iz skupnega premoženja, ki vključuje premoženje iz rednega opravljanja poklica, umetniške dejavnosti ali obrti. Če so dolгови nastali samo enemu zakoncu, najprej zanje odgovarja samo ta zakonec s svojim premoženjem; če to premoženje ne zadostuje, lahko upniki zasežejo skupno premoženje. Vendar lahko v takem primeru drugi zakonec zahteva prenehanje skupnega premoženjskega razmerja, pri čemer se zaseg skupnega premoženja nadomesti z deležem, ki ga ima zakonec dolжник; od navedenega trenutka za zakonsko zvezo velja ureditev ločenega premoženjskega razmerja. Zakonca skupno premoženje upravljata skupaj (čeprav ga lahko na vsakodnevni ravni upravlja kateri koli od zakoncev – pristojnost v družini (potestad doméstica)). Za upravljanje osebnega premoženja je odgovoren zakonec, ki je lastnik premoženja (čeprav obstajajo posebne določbe glede družinskega doma, ki sicer lahko pripada samo enemu zakoncu, vendar je pri odločitvah v zvezi z njegovim upravljanjem potrebno soglasje drugega zakonca ali, če tega ni, dovoljenje sodišča). Za razpolaganje s skupnim premoženjem ali obremenitev skupnega premoženja je potrebno soglasje obeh zakoncev.

Aragonija: ureditev skupnega premoženjskega razmerja (consorcio conyugal), urejen v členu 210 in naslednjih aragonskega regionalnega pravnega zakonika (Código de Derecho Foral de Aragón). Na podlagi te ureditve postanejo pridobitve ali dobički katerega koli od zakoncev iz njunega dela, dejavnosti ali donosov njunega premoženja skupno premoženje obeh zakoncev. Osebnostno premoženje vsakega zakonca v bistvu vključuje premoženje, ki ga je zakonec prinesel v zakonsko zvezo, in premoženje, ki ga je med zakonsko zvezo pridobil brezplačno ali kot zamenjavo za osebno premoženje. V primeru dvoma se za premoženje šteje, da je skupno. Na podlagi aragonskega civilnega prava je premoženje, pridobljeno pred sklenitvijo zakonske zveze, vključno z glavnim prebivališčem, vedno osebno, razen če so bili stroški v celoti odloženi in bodo v celoti plačani iz skupnih sredstev po sklenitvi zakonske zveze. Določen je sistem odgovornosti za to ureditev premoženjskih razmerij. Če dolгови nastanejo samo enemu zakoncu, ta sam odgovarja s svojim premoženjem; če to premoženje ne zadostuje in v primeru izvršbe na skupnem premoženju v zvezi z dolгови, ki ne spadajo pod solidarno odgovornost, lahko dolžnikov zakonec uveljavlja pravico do zavarovanja vrednosti svojega deleža skupnega premoženja, tako da zahteva likvidacijo premoženjske skupnosti samo za namen določitve vrednosti, ki jo je treba zavarovati, brez prenehanja ureditve.

Navesti je treba, da ima v Aragoniji preživeli zakonec pravico do vdovskega užitka (usufructo viudal aragonés), ki je sicer pravica do dedovanja, ampak tudi pričakovana pravica med življenjem (derecho expectante de viudedad).

Katalonija: ureditev ločenega premoženja (člen 232(1) katalonskega civilnega zakonika (Código Civil de Cataluña)). V tej ureditvi je vsak zakonec upravičen do lastništva, uživanja, upravljanja in svobodne uporabe vsega svojega premoženja. V primeru dvoma, kateremu zakoncu pripada premoženje ali pravica, se šteje, da pripada obema v enakih nedeljivih deležih. Vendar pa se domneva, da je premoženje za osebno rabo, ki nima izjemne vrednosti in pripada enemu od zakoncev, ter premoženje, ki je neposredno namenjeno izvajanju njegove dejavnosti, njegova izključna last.

Balearski otoki: ureditev ločenega premoženja (člen 3 civilnopravnega zakonika Balearskih otokov (Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares) v zvezi z Majorco; člen 65 v zvezi z Menorko ter člen 67 za Ibiza in Formentero). Na podlagi te ureditve se premoženje, ki pripada posameznemu zakoncu ob sklenitvi zakonske zveze, in premoženje, ki ga kakor koli pridobi med trajanjem zakonske zveze, šteje za njegovo osebno premoženje.

Navarra: ureditev skupnega premoženja (conquistas) (zakon 87 in naslednji navarskega novega pravnega zakonika (Fuero Nuevo de Navarra)). Na podlagi te ureditve pridobljeno premoženje vključuje (med drugim) premoženje, pridobljeno med zakonsko zvezo z delom ali drugo dejavnostjo katerega koli od zakoncev, ter prihodke in donose od skupnega in osebnega premoženja. Osebno premoženje vključuje premoženje, ki ga zakonec pridobi proti plačilu pred sklenitvijo zakonske zveze, tudi če se prevzem izvede med zakonsko zvezo ali so stroški ali protidajate v celoti ali delno plačani s sredstvi drugega zakonca ali iz skupnega premoženja, ali premoženje, pridobljeno kot dobiček pred sklenitvijo zakonske zveze ali med zakonsko zvezo. Premoženje, ki ni evidentirano kot osebno, se šteje za skupno premoženje. Za stanovanje in opremo se uporablja posebna ureditev, kadar sta pridobljena ali v celoti ali delno plačana med zakonsko zvezo, tudi če izhajata iz predhodnega lastništva. V takem primeru bo to osebno premoženje tistega od zakoncev, ki je izključno prispeval k plačilu. Če je bilo plačilo izvedeno s sredstvi obeh zakoncev, bo premoženje nedeljivo pripadalo obema sorazmerno z njunim prispevkom. Če je bilo plačilo izvedeno s sredstvi enega ali obeh zakoncev in poleg tega s sredstvi iz skupnega premoženja, se nedeljivost uporabi sorazmerno s prispevkom vsakega zakonca in prispevkom iz skupnega premoženja. Urejen je tudi sistem upravljanja in odgovornosti za skupno in osebno premoženje. Kadar nastanejo osebni dolgovi in osebno premoženje zakonca dolžnika ne zadostuje, lahko upnik zahteva zaseg skupnega premoženja, o čemer je drugi zakonec uradno obveščen. Če se ta ne odzove in je skupno premoženje zaseženo, se opravi izvršba, za zakonca dolžnika pa se šteje, da je prejel vrednost svojega deleža, kadar izvede plačilo s svojimi sredstvi ali kadar je premoženjska skupnost likvidirana. Vendar pa lahko drugi zakonec v devetih dneh po uradnem obvestilu o zasegu zahteva, da se zaseg skupnega premoženja nadomesti s preostankom, dodeljenim dolžniku zakoncu ob likvidaciji premoženjske skupnosti. V takem primeru zaseg povzroči prenehanje in likvidacijo premoženjske skupnosti, pri čemer se od navedenega trenutka uporablja ureditev ločenega premoženja.

Baskija: kadar sta oba zakonca prebivalca nižinskih območij Baskaja, Aramaio ali Llodio, je zakonska zveza urejena z regionalno univerzalno ureditvijo skupnega premoženja (comunicación foral de bienes). Če ima regionalno državljanstvo v njih samo eden od zakoncev, se ta ureditev uporablja, če ustreza ureditvi na podlagi prvega skupnega običajnega prebivališča zakoncev; v nasprotnem primeru se uporablja ureditev, ki se uporablja v kraju sklenitve zakonske zveze. V drugih delih Baskije se za premoženjska razmerja med zakoncema, če se ne dogovorita, uporablja ureditev skupnega premoženja (sociedad de gananciales) iz civilnega zakonika (člen 127 in naslednji zakona o regionalnem civilnem pravu Baskije (Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco)). Na podlagi regionalne univerzalne ureditve skupnega premoženja se vse premoženje, pravice in delnice – ne glede na njihov izvor –, ki pripadajo enemu od zakoncev in ne glede na to, kako so bili pridobljeni, enako delijo med zakonca. To velja tako za premoženje, prineseno v zakonsko zvezo, kot tudi za premoženje, pridobljeno med zakonsko zvezo, ne glede na to, kje se premoženje nahaja. Kljub tej teoretično univerzalni naravi pa se obseg skupnega premoženja razlikuje glede na vzrok prenehanja. Če torej zakonska zveza preneha zaradi smrti enega od zakoncev in so bili v tej zakonski zvezi rojeni otroci, je skupno premoženje univerzalno. Če pa zakonska zveza preneha zaradi smrti enega od zakoncev, vendar iz te zakonske zveze ni otrok, ali če preneha iz drugega razloga (kot je razveza zakonske zveze), je skupno premoženje omejeno na pridobitve ali premoženje, pridobljeno proti plačilu, kar izključuje premoženje, prineseno v zakonsko zvezo, in premoženje, prejetu brezplačno.

Galicija: ureditev skupnega premoženja (gananciales) (člen 171 galicijskega zakona o civilnem pravu (Ley de Derecho Civil de Galicia)).

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca lahko določita svojo ureditev premoženjskih razmerij, tako da se dodatne določbe, navedene pri odgovoru na prejšnje vprašanje, ne uporabljajo. Za ta namen morata pri notarju podpisati javno predporočno pogodbo (člena 1280 in 1315 civilnega zakonika), ki jo je treba vpisati v matični register, notar pa mora še na dan njenega podpisa ustreznemu matičarju poslati overjeno elektronsko kopijo javne listine kot dokaz pri vpisu zakonske zveze v register (člen 60 zakona o matičnem registru ureditev premoženjskih razmerij) (Ley del Registro Civil)

Zakonca lahko ureditev premoženjskih razmerij spremenita tudi med zakonsko zvezo, za kar morata izpolnjevati iste formalne zahteve (člen 1331 civilnega zakonika), s tem pa ne smeta kršiti pravic tretjih oseb (člen 1317 civilnega zakonika).

Enaka možnost je predvidena v avtonomnih skupnostih, ki imajo lastno civilno pravo za zakonske zveze, ki so urejene z navedenim pravom: člen 231(10) in naslednji katalonskega civilnega zakonika; člen 3 civilnopravnega zakonika Balearskih otokov v zvezi z Majorco in Menorko (capítulos) ter člen 66 civilnopravnega zakonika Balearskih otokov v zvezi z Ibiza in Formentero (espolits); člen 125 in naslednji baskovskega zakona o civilnem pravu; člen 171 in naslednji galicijskega zakona o civilnem pravu; člen 185 aragonskega regionalnega pravnega zakonika; člen 78 in naslednji navarskega regionalnega civilnopravnega zakonika.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Zakonca lahko svobodno določita svojo ureditev premoženjskih razmerij in se lahko odločita za uporabo katere koli ureditve, vključno z ureditvami, ki so določene s katerim koli od španskih civilnih zakonov (v katerih so podrobno opredeljene ureditve premoženjskih razmerij, ki se uporabljajo, če dogovora ni, in druge ureditve, v katere lahko stranke privolijo), in ureditvami, določenimi v predpisih drugih držav. Vendar pa se ne smejo nikoli vključiti določbe, ki so v nasprotju z zakonom ali moralo ali ki omejujejo enakost pravic, ki pripadajo vsakemu zakoncu (člen 1328 civilnega zakonika in člen 14 španske ustave).

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Z razveljavitvijo zakonske zveze, prenehanjem življenjske skupnosti in razvezo zakonske zveze preneha premoženjsko razmerje med zakoncema. To je določeno v različnih predpisih različnih ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema (med drugim na primer v členu 1392 civilnega zakonika za ureditev premoženjske skupnosti ali členu 1415 civilnega zakonika, v katerem se urejajo participatorne ureditve v civilnem zakoniku).

V ureditvah premoženjske skupnosti je treba za likvidacijo uporabiti postopek iz zakonika o civilnem postopku (Ley de Enjuiciamiento Civil). Po tem postopku med zakoncema nastane oblika skupnega premoženja, ki se razlikuje od drugih ureditev premoženjske skupnosti, s posebno pravno ureditvijo, ki ostane vzpostavljena za čas trajanja skupnosti, dokler se z ustreznimi dejanji likvidacije/delitve ne oblikuje poseben individualiziran delež premoženja za vsakega od solastnikov.

Premoženjska skupnost (sociedad de gananciales) se lahko likvidira z medsebojnim dogovorom zakoncev v skladu s pravili iz členov 1392 do 1410 civilnega zakonika, sklenjenim v navzočnosti notarja ali, če takega dogovora ni, pred sodiščem, za katerega velja postopek, določen v zakoniku o civilnem postopku.

V ureditvi ločenega premoženja likvidacija premoženjske skupnosti zakoncev ni potrebna, saj je vsak zakonec lastnik svojega premoženja. Za premoženje, ki od začetka pripada obema zakoncema, velja ureditev solastništva, ki se po razveljavitvi zakonske zveze, prenehanju življenjske skupnosti ali razvezi zakonske zveze nadaljuje tako kot prej, brez vpliva na možnost, da kateri koli od solastnikov zahteva njegovo delitev (kot to velja v vseh primerih solastništva).

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Tudi s smrtjo ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema preneha, kot je določeno v različnih predpisih različnih ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema (med drugim na primer v členu 1392 civilnega zakonika v povezavi z njegovim členom 85 za ureditev premoženjske skupnosti ali členu 1415 civilnega zakonika, v katerem je določena participatorna ureditev v civilnem zakoniku).

Brez poseganja v to, kar je morda pokojni zakonec zapisal v izjavi poslednje volje ali oporoki, so za ovdovelega zakonca določene nekatere pravice, odvisno od prava, ki se uporablja za dedovanje. Prav tako ima ovdoveli zakonec, katerega zakonec umre brez oporoke, nekatere pravice do dedovanja po svojem zakoncu.

Za določitev veljavnega civilnega prava:

– Če je par povezan z več kot eno državo, se veljavno civilno pravo določi v skladu z določbami Uredbe (EU) št. 650/2012. Določba člena 36 se uporabi, kadar se uporablja špansko pravo, tako da se v takem primeru uporabijo obstoječi civilni zakonik ali civilni predpisi avtonomne skupnosti, odvisno od konkretne povezave, ki jo je zapustnik imel ali ne z avtonomno skupnostjo z lastnim civilnim pravom o zadevi.

– Kar zadeva dedovanja brez tujega elementa, medtem ko je dedovanje urejeno s civilnimi predpisi v zvezi z regionalnim državljanstvom, ki ga je zapustnik imel ob smrti, so pravice, ki po zakonu pripadajo preživelemu zakoncu, urejene z istim zakonom kot učinku zakonske zveze, pri čemer so zakoniti deleži potomcev vedno zavarovani (člen 16 in člen 9(8) civilnega zakonika).

V nadaljevanju so analizirane pravice preživelega zakonca glede na različne vrste civilnega prava, ki obstajajo v Španiji, odvisno od tega, ali je zapustnik sam uredil, kdo bo dedoval po njem (najpogosteje z oporoko), ali pa je umrl brez oporoke.

– Če je pokojnik napravil oporoko:

Civilni zakonik (se uporablja, razen če se uporablja pravo Aragonije, Katalonije, Balearskih otokov, Navarre, Baskije ali Galicije), ki določa, da je minimum, do katerega je upravičen preživeli zakonec, enak, kot če zakonec umre brez oporoke, tj. užitek ene tretjine zapuščine, če obstajajo otroci ali potomci. Če obstajajo samo predniki, je preživeli zakonec upravičen do užitka polovice zapuščine. Nazadnje, če ni niti prednikov niti potomcev, ima pravico do užitka dveh tretjin zapuščine (člen 834 in naslednji civilnega zakonika).

Aragonija: s sklenitvijo zakonske zveze vsak zakonec pridobi pravico do vdovskega užitka (usufructo de viudedad) celotnega premoženja zakonca, ki umre prvi (člen 271 aragonskega regionalnega civilnopravnega zakonika). To pravico (ki spada pod družinsko pravo in ne pod dedno pravo) imata zakonca, za katera velja aragonska ureditev skupnega premoženja, tudi če se njuno regionalno državljanstvo pozneje spremeni, pri čemer je v tem primeru izključen zakoniti delež, določen na podlagi dednega prava. Preživeli zakonec ima pravico do vdovskega užitka tudi, če je imel pokojnik ob smrti regionalno državljanstvo Aragonije.

Balearski otoki: na Majorki in Menorki je preživelemu zakoncu priznana univerzalna pravica do užitka, če zapustnik nima več živih staršev. Užitek znaša dve tretjini zapuščine, če so zapustnikovi starši še živi, in eno polovico, če obstajajo potomci (člen 45 regionalnega civilnopravnega zakonika Balearskih otokov). Na Ibizu in Formenteri se preživeli zakonec ne šteje za nujnega dediča (legitimario).

Katalonija: ovdovelemu zakoncu brez finančnih sredstev se dodeli četrtnina zapuščine (člen 452(1) katalonskega civilnega zakonika). Prav tako se mu dodelijo druge pravice v zvezi s premoženjem, ki pripada preživelemu zakoncu, ne da bi bilo vključeno v zapuščino (člen 231(30) katalonskega civilnega zakonika), in domom. Konkretno v zvezi s tem se uporablja koncept enoletne vdovske pokojnine (año de viudedad), ki vključuje pravico, da preživeli zakonec eno leto po smrti zapustnika še naprej uporablja skupni dom in prejema preživnino na stroške pokojnikove zapuščine (člen 231(31) katalonskega civilnega zakonika).

Galicija: preživeli zakonec je upravičen do užitka polovice zapuščine (člen 228 in naslednji galicijskega zakona o civilnopravnih predpisih (Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia)).

Navarra: preživeli zakonec je upravičen do užitka (usufructo de fidelidad) vsega premoženja in pravic prej umrlega zakonca (če je ta ob smrti imel regionalno državljanstvo Navarre), ki so mu pripadali ob smrti (člen 253 navarskega novega pravnega zakonika).

Baskija: ovdoveli zakonec ali preživeli član zunajzakonske skupnosti je upravičen do užitka polovice celotnega zapustnikovega premoženja, če obstajajo potomci. Če potomcev ni, ima pravico do užitka dveh tretjin premoženja (člen 52 baskovskega zakona o regionalnem civilnem pravu). To ne velja v dolini Ayala v občini Ayala, Amurrio in Okondo ter v mestih Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma in Sojoguti v občini Artziniega (člen 89 baskovskega zakona o regionalnem civilnem pravu), v katerih velja svoboda oporočnega razpolaganja. Prav tako se ne uporablja v nižinskih območjih Biskaja, Aramaio ali Llodio, kjer veljajo posebna pravila o družinskem premoženju (bienes troncales) (člen 61 in naslednji baskovskega zakona o regionalnem civilnem pravu).

– Če pokojnik ni napravil oporoke (intestatno dedovanje):

– Civilni zakonik (se uporablja, razen če se uporablja pravo Aragonije, Katalonije, Balearskih otokov, Navarre, Baskije ali Galicije): ovdoveli zakonec ima pravico do užitka ene tretjine zapuščine, če obstajajo otroci ali potomci, polovice zapuščine, če obstajajo samo predniki, ali pa je imenovan za edinega dediča, če ni niti prednikov niti potomcev (člen 834 in naslednji ter člen 944 civilnega zakonika).

Aragonija: ovdoveli zakonec podeduje nedružinsko premoženje (bienes no troncales) za predniki, brez poseganja v pravico do vdovskega užitka, navedeno pri oporočnem dedovanju, ki se vedno upošteva (člen 517 aragonskega regionalnega pravnega zakonika). Družinsko premoženje se nanaša na premoženje, ki se je ohranilo v domu ali družini zapustnika dve generaciji neposredno pred njegovo generacijo, ne glede na neposredni izvor in način pridobitve premoženja, ter premoženje, ki ga je zapustnik prejel brezplačno od prednikov ali sorodnikov v stranski vrsti do šestega kolena. To premoženje se prenese na nekatere sorodnike (parientes troncales), navedene v členu 526 aragonskega regionalnega pravnega zakonika.

Balearski otoki: uporabljajo se (zgoraj navedene) določbe civilnega zakonika, medtem ko je vsaj na Majorki in Menorki ovdovelemu zakoncu priznan univerzalni užitek, če ni staršev, užitek dveh tretjin, če so zapustnikovi starši še živi, in užitek polovice, če obstajajo potomci.

Katalonija: če ni potomcev, ovdoveli zakonec podeduje celotno premoženje iz zapuščine pred pokojnikovimi predniki (člen 441(2) in člen 442(3) katalonskega civilnega zakonika). Če ovdoveli zakonec deduje skupaj z zapustnikovimi otroki ali njihovimi potomci, ima pravico do univerzalnega užitka zapuščine (člen 441(2) in člen 442(3) katalonskega civilnega zakonika).

Galicija: uporablja se enaka ureditev, kot je določena v civilnem zakoniku (člen 267 galicijskega zakona o civilnopravnih predpisih).

Navarra: zakonec podeduje nedružinsko premoženje za sorojenci in predniki. Kar zadeva družinsko premoženje, ima zakonec pravico do užitka vsega premoženja in pravic prej umrlega zakonca (če je ta ob smrti imel regionalno državljanstvo Navarre), ki so mu pripadali ob smrti (člen 304 in naslednji navarskega novega pravnega zakonika).

Baskija: kar zadeva družinsko premoženje, sta samo v zvezi z nepremičninami, ki sta jih zakonca pridobila med zakonsko zvezo, dediča oba zakonca ali člana zunajzakonskega partnerstva (člen 66 baskovskega zakona o regionalnem civilnem pravu). Če potomcev ni, nedružinsko premoženje podeduje preživeli zakonec (člen 110 in naslednji baskovskega zakona o regionalnem civilnem pravu).

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Pristojno je sodišče prve stopnje (Juzgado de Primera Instancia), ki odloča ali je odločalo v postopku za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze ali pri katerem so ali so bile vložene tožbe za prenehanje premoženjske ureditve med zakoncema iz katerega koli razloga, določenega v civilni zakonodaji (člen 807 zakonika o civilnem postopku).

V sodnih okrožjih, v katerih obstajajo specializirana družinska sodišča, ta sodišča odločajo v postopku za prenehanje in likvidacijo premoženjske skupnosti, tudi če postopek ne izhaja iz predhodnega postopka za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Na splošno in v španskem skupnem civilnopravnem sistemu člen 1373 civilnega zakonika določa, da vsak zakonec za svoje dolgove do tretjih oseb odgovarja s svojim osebnim premoženjem; če osebno premoženje ne zadostuje za poplačilo dolgov, lahko upnik (tretja oseba) zahteva zaseg skupnega premoženja. Vendar lahko zakonec, ki ni dolžnik, zahteva, da se skupno premoženje nadomesti z deležem, ki ga ima zakonec dolžnik v skupnem premoženju, pri čemer v takem primeru zaradi zasega preneha premoženjska skupnost.

Podobna določba obstaja v zakoniku o civilnem postopku za namene izvršbe, kadar je dolg oseben, vendar pa je treba zanj vseeno odgovarjati s skupnim premoženjem.

Zlasti je določeno (člen 1365 civilnega zakonika), da se skupno premoženje uporabi za poplačilo upnika (tretje osebe) v zvezi z dolgovi, ki so nastali zakoncu: (1) pri izvajanju „pristojnosti v družini“ ali pri upravljanju skupnega premoženja ali razpolaganju s skupnim premoženjem, ki mu pripada po zakonu ali pogodbi, ter (2) pri rednem opravljanju njegovega poklica, umetniške dejavnosti ali obrti ali pri rednem upravljanju njegovega osebnega premoženja. Trgovinski zakonik (Código de Comercio) vsebuje tudi določbe za primere, v katerih je eden od zakoncev trgovec.

Kar zadeva bremenitve skupnega premoženja ali razpolaganje z njim, je za to potrebno soglasje obeh zakoncev, razen če je bilo to posebej urejeno v predpordni pogodbi. Če je razpolaganje brezplačno (npr. donacija), je razpolaganje, ki ga je izvedel samo en zakonec, nično in neveljavno.

Kljub temu civilni zakonik v interesu varnega trgovanja določa, da so dejanja upravljanja premoženja in razpolaganja z denarjem ali vrednostnimi papirji veljavna, kadar jih izvede zakonec, v imenu katerega so vpisani ali v posesti katerega so.

Kar zadeva vpisano nepremično premoženje, je treba za vpis premoženja v imenu zakonca in pridobljene pravice v zvezi s sedanjimi ali prihodnjimi pravicami iz skupnega premoženja navesti ime zakonca in zakonska ureditev, tako da se bo tretja oseba ob vpogledu v register lahko seznanila s tem. Če ni v register vpisano nič, tretja oseba, ki ravna v dobri veri in ki s plačilom pridobi premoženje od osebe, za katero se glede na register zdi, da ima pooblastilo za izvedbo prenosa, ohrani lastništvo nad tako pridobljenim premoženjem.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

To je urejeno v členu 806 in naslednjih zakonika o civilnem postopku. Vključuje naslednje faze:

(a) Izdelava popisa premoženja, vključenega v skupno premoženje.

To se lahko opravi hkrati s postopkom za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze ali prenehanjem premoženjskih razmerij med zakoncema, čeprav se v praksi začne, ko je izdana pravnomočna sodba o prenehanju razmerij.

Zahtevak mora vključevati predlog popisa. Stranke se morajo zglasiti pri sodnem uradniku (Letrado de la Administración de Justicia), pri katerem poskušajo na podlagi predloga skupaj izdelati popis. V primeru spora glede določenega dela premoženja zadevo obravnava sodnik, ki odloči z odločbo, zoper katero je mogoča pritožba.

(b) Likvidacija.

Za začetek te faze mora biti odločba o prenehanju premoženjskih razmerij med zakoncema pravnomočna. Ta faza se začne s predlogom za likvidacijo in nastopom pred sodnim uradnikom, da bi zakonca dosegla dogovor o plačilu nadomestila in vračilu, dolgovanemu vsakemu od zakoncev, ter sorazmerni razdelitvi preostalega dela premoženja z določitvijo sklopov.

Če dogovor ni dosežen, se imenuje upravitelj premoženja, da poskrbi za razdelitev premoženja. Ko je predlog izdelan, ga lahko zakonca sprejmeta ali zavrneta; v zadnjem primeru se nesoglasje reši s sodno odločbo, zoper katero je mogoča pritožba.

(c) Izročitev premoženja in vpis v zemljiško knjigo.

Ko so postopki likvidacije dokončno odobreni in sklopi določeni, mora sodni uradnik izročiti premoženje in obema zakoncema poslati dokazila o lastninski pravici.

Poleg tega postopka obstaja še drug preprostejši postopek, pri katerem se likvidacija izvede z medsebojnim dogovorom zakoncev ali med preživelim zakoncem in dediči pokojnega zakonca, sprejetim pred notarjem v skladu s pravili civilnega zakonika.

Če je med premoženjem, ki je predmet likvidacije, nepremično premoženje, se lahko v obeh primerih v zemljiško knjigo vpiše potrdilo o odločbi o odobritvi razdelitve, sodba o določitvi razdelitve premoženja ali notarsko overjena javna listina o likvidaciji premoženjske skupnosti.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Akti in pogodbe v zvezi z lastništvom in drugimi stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju se lahko vpišejo v zemljiško knjigo. Potrjeni morajo biti v javni listini, ki se predloži zemljiškknjižnemu uradu, na območju krajevne pristojnosti katerega je nepremičnina; ob predložitvi je treba plačati ustrezne takse in pristojbine.

Navedena listina mora biti v verodostojni obliki, priloženo pa ji mora biti potrdilo španskega matičnega urada (če je bila zakonska zveza registrirana pri njem), ki potrjuje prenehanje premoženjskih razmerij med zakoncema, da bi to lahko učinkovalo v zvezi s tretjimi osebami. Če je bil izvornik izdan zunaj države, mora biti ustrezno overjen, če to zahteva uradnik registra, pa tudi preveden. Ta ureditev se ne uporablja za pravne dokumente in sodne odločbe, zajete z evropskimi predpisi, ki se pošiljajo v skladu z ustreznimi določbami.

Zadnja posodobitev: 01/02/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Francija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Premoženjski režim pomeni vsa pravna pravila, s katerimi so urejena premoženjska razmerja med zakoncema in do tretjih oseb. Z njim so urejena pravila, ki za zakonca veljajo v smislu pooblastil in lastninske pravice na premoženju med trajanjem tega režima in ob njegovem prenehanju zaradi smrti ali razveze zakonske zveze.

Če zakonca nista izbrala pogodbenega premoženjskega režima, ki temelji na pogodbi o ureditvi premoženjskopravnih razmerij, se zanju uporablja zakoniti premoženjski režim skupnosti v zakonu pridobljenega premoženja (*communauté réduite aux acquêts*), ki je opredeljen v členu 1401 in naslednjih civilnega zakonika (*Code civil*).

Pri tej zakoniti skupnosti se razlikuje med tremi vrstami premoženja: osebnim premoženjem vsakega od zakoncev in skupnim premoženjem zakoncev.

V osebni lasti zakoncev ostane vse premoženje, katerega lastnika sta bila pred sklenitvijo zakonske zveze, in premoženje, ki sta ga med trajanjem zakonske zveze pridobila z dedovanjem, darilno pogodbo ali volilom (člen 1405 civilnega zakonika). Prav tako v osebni lasti ostane določeno osebno premoženje (kot so oblačila, odškodnina zaradi telesnih poškodb ali nepremoženjske škode itd.), opredeljeno v členu 1404 civilnega zakonika. Za osebno lastnino se šteje tudi premoženje, pridobljeno v obliki pritiklin ali v zameno za osebno premoženje (člena 1406 in 1407 civilnega zakonika).

Skupnost sestavlja premoženje, ki sta ga zakonca skupaj ali ločeno pridobila med trajanjem zakonske zveze, kar vključuje njune dohodke in plače. Obstaja tudi domneva skupnosti, določena v členu 1402 civilnega zakonika, v skladu s katero se za skupno pridobljeno premoženje šteje vse premoženje, za katero ni mogoče dokazati, da gre za osebno lastnino.

Vsak od zakoncev ima načeloma pravico, da sam upravlja skupno premoženje in z njim razpolaga (člen 1421 civilnega zakonika). Vendar je za dejanja, ki imajo največjo težo, kot so dejanja brezplačnega razpolaganja, odtujitve in ustanovitve stvarnih pravic na nepremičninah, poslovnih sredstvih in neprenosljivih socialnih pravicah itd., potrebno soglasje obeh zakoncev (člena 1422 in 1424 civilnega zakonika).

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Kar zadeva vsebinska pravila, obstaja načelo svobodnega sklepanja pogodb o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema. Člen 1387 civilnega zakonika namreč določa, da „je zakonska zveza, kar zadeva premoženje, urejena s pravom samo, če ni posebnih pogodb, ki jih lahko zakonca skleneta po svoji presoji, če te niso v nasprotju z moralo ali določbami v nadaljevanju“.

Zakonca torej lahko svobodno izbereta svoj premoženjski režim, pri čemer morata upoštevati zavezujoče določbe primarnega režima, ki je opredeljen v členu 212 in naslednjih civilnega zakonika.

Civilni zakonik določa več možnih vrst pogodbenih premoženjskih režimov: pogodbeno skupnost (kot je režim univerzalne skupnosti, opredeljen v členu 1526 civilnega zakonika), ločitev premoženja (člen 1536 in naslednji civilnega zakonika), delež na premoženju, pridobljenem med trajanjem zakonske zveze (člen 1569 in naslednji istega zakonika).

Kar zadeva oblična pravila, morajo biti pogodbe o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema sestavljene v obliki notarskega zapisa pred sklenitvijo zakonske zveze, sicer so nične (člena 1394 in 1395 civilnega zakonika). Z istim postopkom jih je mogoče z notarskim aktom spremeniti pod pogoji, določenimi v členu 1397 civilnega zakonika. Od začetka veljavnosti zakona št. 2019-222 z dne 23. marca 2019 o programu za obdobje 2018–2022 in reformi sodstva (*loi no 2019-222 du 23 mars 2019 de programmation 2018-2022 et de réforme pour la justice*) je premoženjski režim sedaj mogoče spremeniti brez čakanja, da poteče dveletno obdobje, sodna odobritev spremembe režima pa načeloma ni več obvezna (ob upoštevanju ugovora upnikov ali polnoletnih otrok).

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Načelo svobodnega sklepanja pogodb o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema je omejeno z zavezujočimi določbami primarnega režima, ki se brez razlik uporabljajo za vse režime.

Opredeljene so v členu 212 in naslednjih civilnega zakonika. Mednje spadajo zlasti določbe o zaščiti bivališča družine (člen 215, tretji odstavek) ter pravila v zvezi s prispevkom k stroškom v zakonski zvezi (člen 214) in solidarnim kritjem dolgov gospodinjstva (člen 220).

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

V primeru razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze premoženjski režim preneha in skupno premoženje se razdruži.

Razdružitve skupnega premoženja je postopek, ki poteka pred notarjem, z njim pa se določijo in ocenijo premoženje in dolgovi, ki jih prevzame vsak od zakoncev.

Vendar sodelovanje notarja ni obvezno, če ni nepremičnin, ki bi jih bilo treba razdeliti.

Vzroki za prenehanje skupnosti so določeni v členu 1441 civilnega zakonika; to so smrt enega od zakoncev, domnevna smrt enega od zakoncev, razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti, ločitev premoženja in sprememba premoženjskega režima.

Kar zadeva datum začetka veljavnosti učinkov razveze, v primeru sporazumne razveze zakonska zveza preneha na datum, ko pogodba o razvezi zakonske zveze v obliki zasebnega akta, ki sta ga sopodpisala odvetnika, postane izvršljiva. Sodna razveza pa začne učinkovati na datum, ko odločba o razvezi zakonske zveze postane pravnomočna.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

S smrtjo enega od zakoncev premoženjski režim preneha. To prenehanje začne veljati z datumom smrti tako za razmerja med zakoncema kot tudi do tretjih oseb. Če sta zakonca zakonsko zvezo sklenila na podlagi zakonitega premoženjskega režima skupnosti, člen 1441 civilnega zakonika določa, da skupnost preneha s smrtjo enega od zakoncev.

V primeru smrti poročene osebe je torej potrebno dvoje: najprej prenehanje premoženjskega režima in nato razdružitve zapuščine.

Člen 763 civilnega zakonika določa, da če preživeli zakonec kot glavno bivališče uporablja stanovanje, ki je bilo v lasti obeh zakoncev ali je v celoti vključeno v zapuščino, ima pravico do enoletnega brezplačnega užitka na tem stanovanju. Gre za enega od učinkov zakonske zveze.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

V zadevah v zvezi s premoženjskim režimom zakoncev je pristojen sodnik za družinske zadeve (*juge aux affaires familiales, JAF*; zakon št. 2009-506 z dne 12. maja 2009 o poenostavitvi zakonodaje (*loi n° 2009-506 du 12 mai 2009 sur la simplification du droit*), uredba št. 2009-1591 z dne 17. decembra 2009 o postopku pred sodnikom za družinske zadeve v zadevah v zvezi s premoženjskim režimom zakoncev in skupnim premoženjem (*décret n° 2009-1591 du 17 décembre 2009 relatif à la procédure devant le juge aux affaires familiales en matière de régimes matrimoniaux et d'indivisions*), okrožnica CIV/10/10 z dne 16. junija 2010 o pristojnostih sodnika za družinske zadeve v primeru delitve skupnega premoženja (*circulaire CIV/10/10 du 16 juin 2010 sur les compétences du juge aux affaires familiales en matière de liquidation*)).

V okviru sporazumne razveze zakonske zveze brez posredovanja sodišča ima pogodba med zakoncema obliko notarsko overjenega zasebnega akta, ki sta ga sopodpisala odvetnika (člen 229-1 civilnega zakonika). V primeru sporazumne razveze zakonske zveze je treba skupno premoženje razdružiti ob razvezi. V pogodbo mora biti obvezno vključen seznam premoženja za razdružitve, ki mora biti v obliki notarskega zapisa, če se razdružitve nanaša na premoženje, vpisano v zemljiško knjigo (zlasti nepremičnine) (člen 229-3 civilnega zakonika). V tem primeru je potrebno posredovanje dveh odvetnikov in notarja.

Na splošno notar sodeluje pri razdružitvi skupnega premoženja, vedno kadar je treba razdružiti vsaj eno premoženje, vpisano v zemljiško knjigo.

Sodišče obravnava samo sporne zadeve ali zadeve, v katerih ni soglasja.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Razmerja med zakoncema in tretjimi osebami ureja člen 220 civilnega zakonika, to je določba primarnega režima, ki se uporablja ne glede na premoženjska razmerja med zakoncema. V tem členu je določeno načelo solidarne odgovornosti zakoncev za dolgove gospodinjstva: „Vsak zakonec je pooblaščen, da samostojno sklepa pogodbe o vzdrževanju gospodinjstva ali vzgoji otrok. Zakonec je skupno in solidarno odgovoren za morebitne dolgove, ki jih ima zaradi tega drugi zakonec. Vendar solidarna odgovornost ne velja za izdatke, ki so glede na način življenja v gospodinjstvu, koristnost ali nekoristnost posla in dobrovernost ali slabovernost sopolgodbenika kot tretje osebe očitno pretirani. Prav tako ne velja, če taki dolgovi niso bili prevzeti s soglasjem obeh zakoncev za nakup na broke ali posojila, razen če gre za nizke zneske, nujne za vsakodnevne življenjske potrebe, in skupna vsota zneskov v primeru več posojil ni očitno pretirana glede na življenjski slog gospodinjstva.“

V okviru zakonitega premoženjskega režima skupnosti lahko upniki načeloma zahtevajo poplačilo dolgov, za katere zakonca odgovarjata s skupnim premoženjem, v skladu s členom 1413 civilnega zakonika.

Vendar lahko dohodke in plače enega zakonca zasežejo upniki drugega zakonca samo, če je bila pogodbeno obveznost prevzeta za vzdrževanje gospodinjstva ali vzgojo otrok, v skladu s členom 220 civilnega zakonika (člen 1414 civilnega zakonika).

Prav tako skupno premoženje ni zastavljeno, če eden od zakoncev sam sklene varščino ali posojilo. V tem primeru so zastavljeni samo osebno premoženje in prihodki zakonca, ki je sklenil pogodbo, razen če je drugi zakonec s tem izrecno soglašal (člen 1415 civilnega zakonika).

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo

Za razdružitve skupnega premoženja je treba določiti različne vrste premoženja (osebno premoženje in skupno premoženje, nadomestila in terjatve med zakoncema, sredstva in obveznosti). Če obstaja premoženje, ki ga je treba razdeliti, se opravi razdelitev, da se lastnina in vrednosti porazdelijo med zakonca. Pri zakonitem režimu skupnega premoženja, pridobljenega med trajanjem zakonske zveze, načeloma velja, da vsak zakonec dobi polovico skupnega premoženja. Vendar sta se lahko stranki v predporočni pogodbi dogovorili za drugačno porazdelitev v neenakih deležih.

Razdelitev skupnega premoženja je lahko sporazumna ali sodna. Sporazumna razdelitev pomeni, da zakonca skleneta pogodbo o razdelitvi. Če se ta nanaša na premoženje, vpisano v zemljiško knjigo, ima obliko notarskega zapisa. Delitev je sodna v primeru, ko se strankama ne uspe dogovoriti o likvidaciji ali razdelitvi premoženja. Sodišče odloči o zahtevkih za ohranitev skupnega lastništva ali prednostni pripis (člen 831 civilnega zakonika).

Ne glede na to, ali je razdelitev sporazumna ali sodna, se postopek konča z oblikovanjem deležev po načelu enakosti pri razdelitvi, kar pomeni, da sta deleža enakovredna. Tako vsaka stranka pri razdelitvi prejme premoženje v vrednosti, ki je enaka vrednosti njenih pravic v skupnem lastništvu. Če sestava premoženja ne omogoča oblikovanja enakovrednih deležev, se njihova neenakost izravna z doplačilom. Poleg tega se lahko določeno premoženje prednostno pripiše deležu ene od strank pri razdelitvi.

Razdelitev ima deklarativni učinek; to pomeni, da za vsakega od zakoncev velja pravna domneva, da je od nekdaj imel lastninsko pravico nad premoženjem, vključenim v njegov delež, in da ni nikoli imel lastninske pravice nad drugim premoženjem iz razdelitve.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

V okviru sporazumne delitve premoženja, vpisanega v zemljiško knjigo (oziroma nepremičnin), je treba listino o likvidaciji in delitvi obvezno prejeti v obliki notarskega zapisa.

Člen 710-1 civilnega zakonika namreč določa, da „se lahko vpis v zemljiško knjigo opravi samo na podlagi listin v verodostojni obliki, ki jih sestavi notar, ki dejavnost opravlja v Franciji, odločb sodišča ali javnih listin, ki jih je izdal upravni organ“.

Pri tem morata zakonca plačati pristojbino za razdelitev v višini 2,5 %, ki se izračuna na podlagi neto vrednosti razdeljenega premoženja, ter stroške in nagrade notarja.

Zadnja posodobitev: 10/03/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Italija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Premoženjsko razmerje med zakoncema je v Italiji urejeno kot zakonito skupno premoženje, kot je določeno v členih 177 in naslednjih civilnega zakonika. Zakonito skupno premoženje določa, da stvari, ki sta jih zakonca skupaj ali ločeno kupila med zakonsko zvezo, razen kupljenih stvari v zvezi z osebnim premoženjem, spadajo na področje uporabe skupne ureditve.

Naslednje se šteje za osebno lastnino zakonca:

- 1) premoženje, ki je že pripadalo zakoncu pred datumom sklenitve zakonske zveze;
- 2) premoženje, pridobljeno kot darilo ali dediščina po datumu sklenitve zakonske zveze;
- 3) premoženje, ki ga vsak zakonec uporablja izključno osebno;
- 4) premoženje, ki ga zakonec potrebuje za opravljanje svojega poklica;
- 5) premoženje, pridobljeno kot odškodnina, pa tudi vsi pokojninski prejemki v zvezi z delno ali popolno izgubo delovne zmožnosti;
- 6) premoženje, pridobljeno z iztržkom prenosa ali izmenjave osebne lastnine, če je to v trenutku pridobitve izrecno navedeno.

Tudi naslednja sredstva spadajo na področje uporabe ureditve skupnega premoženja:

- 1) dobički, ki jih je ustvaril vsak zakonec, prejeti in neporabljeni v trenutku prenehanja skupnosti;
- 2) prihodki iz ločenih dejavnosti vsakega zakonca, če so v trenutku prenehanja skupnosti neporabljeni;
- 3) vsa podjetja, ki sta jih zakonca vodila skupaj in ustanovila po datumu sklenitve zakonske zveze.

Za upravljanje skupnega premoženja in zastopanje v sodnih postopkih v zvezi z dejanji glede skupnega premoženja sta oba zakonca odgovorna ločeno, medtem ko sta za dejanja izredne uprave odgovorna skupno.

Premoženje, za katero se uporablja zakonita skupna ureditev, se razdeli z delitvijo sredstev in obveznosti na enake deleže.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca lahko skleneta drugačen dogovor, vendar mora biti ta sklenjen v obliki javne listine, da bi bil veljaven.

Če je izbrana ureditev ločenega premoženja, se lahko ta odločitev navede v matični register o sklenjeni zakonski zvezi.

Zakonca se lahko dogovorita o ustanovitvi kapitalskega sklada z dodelitvijo nekaterih premičnih ali nepremičnih sredstev, vpisanih v javne razvide, ali kreditnih instrumentov za izpolnjevanje potreb njune družine (člen 167 civilnega zakonika).

Sklad lahko ustanovi bodisi le en zakonec bodisi oba v obliki javne listine. Sklad lahko ustanovi tudi tretja oseba v obliki javne listine ali oporoke.

Lastništvo in upravljanje sklada urejajo pravila o ureditvi zakonitega skupnega premoženja (člen 168 civilnega zakonika).

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Zakonca se lahko na splošno odločita, da bodo njuna premoženjska razmerja v celoti ali delno urejali zakoni, ki zanju ne veljajo ali običajno ne veljajo, vendar pa se morata izrecno izjaviti o vsebini dogovorov, sklenjenih z namenom urejanja teh razmerij (člen 161 civilnega zakonika).

Vsak dogovor, oblikovan za namene dote, je v vsakem primeru neveljaven (člen 166a civilnega zakonika).

Če se zakonca odločita za spremembo ureditve zakonitega skupnega premoženja s sklenitvijo dogovora, mora biti iz navedene ureditve izključeno naslednje:

- 1) premoženje za izključno osebno rabo;
- 2) premoženje, ki ga zakonec potrebuje za opravljanje svojega poklica;
- 3) premoženje, pridobljeno kot odškodnina;
- 4) vsi pokojninski prejemki v zvezi z delno ali popolno izgubo delovne zmožnosti.

Poleg tega v zvezi z upravljanjem premoženja in enakostjo deležev ne sme biti izjem od pravil o zakoniti skupni ureditvi.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze povzroči prenehanje zakonite skupnosti.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Smrt povzroči prenehanje skupnega premoženja.

6 kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Sodni organ je pristojen v skladu s splošnimi pravili.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Obveznosti, ki jih ima eden od zakoncev pred datumom sklenitve zakonske zveze, se ne uporabljajo za premoženje, za katerega se uporablja zakonita skupna ureditev, prav tako pa tudi obveznosti, povezane z darili in dediščino, ki jih/jo zakonca prejmeta med trajanjem zakonske zveze, ne spadajo na področje uporabe ureditve zakonite skupnosti (člena 187 in 188 civilnega zakonika).

V primeru, če se zneski, dolgovani upnikom, ne morejo poravnati iz naslova osebne lastnine, se za premoženje, za katero se uporablja zakonita skupna ureditev, uporabljajo obveznosti, ki jih ima eden od zakoncev po datumu sklenitve zakonske zveze v zvezi z opravljanjem dejanj, ki ne spadajo na področje uporabe običajnega poslovanja brez potrebnega soglasja drugega zakonca (člen 189 civilnega zakonika).

Če se dolgovani zneski ne morejo poravnati iz naslova skupnega premoženja, lahko upniki alternativno ukrepajo v zvezi z osebno lastnino vsakega zakonca do višine zneska, ki znaša polovico zahtevka (člen 190 civilnega zakonika).

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Premoženje, za katero se uporablja zakonita skupna ureditev, se razdeli z delitvijo sredstev in obveznosti na enake deleže. Ob upoštevanju potreb ter varstva in vzgoje morebitnih vzdrževanih družinskih članov lahko sodišče, ki izvaja to delitev, enemu zakoncu podeli pravico do užitka določenega premoženja, ki pripada drugemu zakoncu (člen 194 civilnega zakonika).

Med delitvijo imata zakonca pravico vzeti katero koli premično premoženje, ki jima je pripadalo pred sklenitvijo skupnosti ali ki sta ga med trajanjem skupnosti prejela kot dediščino ali darilo.

Če premičnega premoženja, ki ga je treba vzeti, ni mogoče najti, lahko zakonca zahtevata znesek, ki je enak vrednosti navedenega premoženja, tako da predložita dokaz o njegovi vrednosti, vključno s splošno znano vrednostjo, če takega premoženja ni, ker je bilo porabljeno ali izgubljeno ali če ga ni iz kakršnega koli drugega razloga, ki ga ni mogoče pripisati drugemu zakoncu (člen 196 civilnega zakonika).

9 Kako postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Vse pogodbe o prenosu lastništva nad nepremičnim premoženjem in na splošno vse listine, s katerimi se vzpostavljajo, prenašajo ali spreminjajo nepremičninske pravice, morajo biti vpisane v ustrezno zemljiško knjigo. Nakupi nepremičnin, za katere se uporablja zakonita skupna ureditev, niso izvzeti iz tega pravila.

Vsaka oseba, ki zahteva prepis, mora uradu zemljiške knjige v dvojniku priglasiti ureditev premoženjskih razmerij med strankama – če sta poročena – v skladu z izjavo, navedeno v listini ali potrdilo matičarja, ki je za ureditev premoženjskih razmerij naredil zaznamek na poročnem listu, predložiti pa mora tudi kopijo, ki potrjuje njegovo lastninsko pravico.

Prav tako morajo biti v zemljiško knjigo vpisani tudi drugi poročni dogovori, na podlagi katerih na primer za nekatere osebne nepremičnine, ki pripadajo enemu zakoncu, velja skupna ureditev ali s katerimi je ustanovljen kapitalski sklad za nepremičnine.

Zadnja posodobitev: 22/12/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Malta

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Na Malti lahko stranke, ki želijo skleniti zakonsko zvezo na podlagi malteške zakonodaje, svobodno izberejo režim, s katerim bodo urejale svoja premoženjska razmerja. Na Malti je sicer glavni premoženjski režim med zakoncema režim skupnega premoženja. Ta režim se po zakonu uporablja v vsaki zakonski zvezi, razen če se stranki, ki sta že sklenili zakonsko zvezo ali jo bosta kmalu sklenili, odločita, da bosta svoja premoženjska razmerja urejali z drugim režimom, ki ni v nasprotju z duhom malteške zakonodaje, kar opredelita z javno listino. Drugi vrsti premoženjskih režimov med zakoncema, ki obstajata na Malti poleg režima skupnega premoženja, sta režim ločenega premoženja in režim skupnega preostanka premoženja pod ločenim upravljanjem. **Režim skupnega premoženja**, ki je zakoniti premoženjski režim med zakoncema na Malti, določa, da je vse, kar stranki pridobita po sklenitvi zakonske zveze, del tega skupnega premoženja in torej obema strankama pripada v enakih deležih. V malteški zakonodaji je izrecno določeno, kaj je del skupnega premoženja, pri čemer so iz njega izključeni donacije, dediščine in osebno premoženje vsake stranke.

Režim ločenega premoženja je režim, ki ga lahko stranki izbereta namesto režima skupnega premoženja, določa pa, da ima vsaka stranka pravico do absolutnega nadzora nad premoženjem, pridobljenim pred sklenitvijo zakonske zveze in po njej, ter njegovega upravljanja brez soglasja druge stranke.

Režim skupnega preostanka premoženja pod ločenim upravljanjem je še en režim, ki ga lahko stranki izbereta namesto režima skupnega premoženja, določa pa, da ima vsak zakonec pravico do pridobitve, ohranjanja in upravljanja premoženja, pridobljenega v njegovem imenu, kot če bi bilo to njegova izključna lastnina. Vendar pa v okviru tega režima zakoncema ni preprečeno, da pridobita skupno premoženje, ki ga potem upravljata skupaj.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Kar zadeva **režim skupnega premoženja**, velja splošno pravilo, da morata oba zakonca skupaj urejati in upravljati svoje skupno premoženje. Vendar pa v zvezi s tem konkretnim režimom malteška zakonodaja razlikuje med rednim upravljanjem, to je tistimi dejanji, ki jih lahko eden od zakoncev opravlja sam, in izrednim upravljanjem, to je tistimi dejanji, ki jih morata opravljati oba skupaj. V malteški zakonodaji so navedena samo dejanja izrednega upravljanja, tako da se dejanja, ki v zakonodaji niso izrecno navedena, štejejo za dejanja rednega upravljanja. Formalna zahteva, ki jo je treba za delovanje režima skupnega premoženja vedno upoštevati, je torej soglasje obeh zakoncev. Če stranka ni dala soglasja glede prenosa ali ustanovitve stvarne ali osebne pravice na nepremičnem ali premičnem premoženju, se lahko dejanje na njeno zahtevo razveljavi.

Kar zadeva **režim ločenega premoženja**, velja splošno pravilo, da ima vsak od zakoncev pravico urejati in upravljati svoje premoženje brez soglasja drugega zakonca.

Kar zadeva **režim skupnega preostanka premoženja pod ločenim upravljanjem**, velja splošno pravilo, da zakoncu, ki se odloči, da bo sam pridobil premoženje, pred tem ni treba pridobiti soglasja drugega zakonca, poleg tega pa ima pravico, da navedeno pridobljeno premoženje ureja in upravlja sam. Po drugi strani velja, da sta zakonca, kadar nekaj pridobita skupaj, oba soglašala s tem in imata torej oba pravico, da navedeno pridobljeno premoženje urejata in upravljata skupaj.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Če je izbran **režim skupnega premoženja**, morata zakonca vse storiti skupaj. Ne moreta se torej svobodno odločati, kako bosta urejala in upravljala premoženje, razen pri dejanjih rednega upravljanja, za katera ni potrebno soglasje obeh zakoncev.

Če pa je izbran **režim ločenega premoženja**, lahko vsak zakonec s svojim premoženjem svobodno dela to, kar se mu zdi ustrezno, brez vmešavanja drugega zakonca.

Pri režimu skupnega preostanka premoženja pod ločenim upravljanjem lahko zakonec, ki pridobi premoženje brez soglasja drugega zakonca, to svobodno ureja brez kakršnih koli omejitev. Če pa je nakup opravljen v imenu obeh zakoncev, zakonca ne smeta ravnati vsak po svoji volji, ampak morata delovati skupaj.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Zakon jasno določa, da se režim skupnega premoženja uporablja od dneva sklenitve zakonske zveze, konča pa se takoj, ko preneha zakonska zveza, to je z razvezo zakonske zveze. Poleg tega zakon določa tudi, da se lahko v primeru prenehanja življenjske skupnosti zahteva pravna razdelitev premoženja.

Za režim skupnega preostanka premoženja pod ločenim upravljanjem zakon določa, da se med drugim konča s prenehanjem zakonske zveze ali prenehanjem življenjske skupnosti.

Če pa se v zakonski zvezi uporablja režim ločenega premoženja, vsak zakonec, katerega zakonska zveza se je končala, bodisi s prenehanjem življenjske skupnosti bodisi z razveljavitvijo, še naprej ureja in upravlja premoženje, ki ga je pridobil v svojem imenu.

Razveza zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze torej učinkuje tako, da se vse, kar je bilo pridobljeno, razdeli med zakonca sporazumno ali z odločbo pristojnega sodišča.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

S smrtjo enega od zakoncev premoženjski režim med zakoncema preneha, uporabijo pa se malteški zakoni o dedovanju, tako da se premoženje pokojnega zakonca razdeli med dediče. Glavni dejavnik, ki ga je treba upoštevati, je, ali je pokojnik napravil oporoko ali ne.

6 kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Pristojni organ za odločanje o zadevah v zvezi s premoženjskimi režimi med zakoncema je civilno sodišče (oddelek za družinske zadeve).

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Ko se začne uporabljati premoženjski režim med zakoncema, se s tem vzpostavi pravno razmerje med zakoncema in tretjimi osebami, kadar je to ustrezno. Tretje osebe imajo pravico uveljavljati svoje zakonite pravice zoper oba zakonca skupaj ali vsakega posebej, odvisno od tega, s kom so sklenile pogodbo ali kdo ima do njih dolg.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Postopek za razdelitev premoženja se običajno izvede, ko zakonca začeta postopek za prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze. Za tovrstne postopke morata zakonca najprej začeti postopek mediacije, preden se obrneta na pristojno sodišče.

Če je mediacija uspešna, se lahko zakonca ločita sporazumno. V takem primeru se dogovorita o svojih vzajemnih pravicah, pravicah glede otrok in razdelitvi skupnega premoženja z javno listino, ki jo nato pregleda pristojno sodišče, da zagotovi ohranjanje ravnovesja med pravicami zakoncev. Ko pristojno sodišče to pogodbo odobri, se pogodba overi in registrira, da bi bila veljavna za vse pravne namene, vključno v zvezi s tretjimi osebami.

Če mediacija ni uspešna in stranki ne dosežeta sporazumne rešitve, morata pri pristojnem sodišču začeti postopek, v katerem predlagata prenehanje premoženjskega režima med zakoncema, da bi se navedeno premoženje razdelilo med njiju. Ko odločba pristojnega sodišča postane pravnomočna, se registrira, da bi bila veljavna za vse pravne namene, vključno v zvezi s tretjimi osebami.

9 kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Za vpis nepremičnine na Malti v register mora notar, ki je sestavil prvotno pogodbo za to nepremičnino, za ta namen javnemu registru predložiti obvestilo o notarski overitvi. Takoj po obvestilu o notarski overitvi se nepremičnina vpiše v register, pogodba pa je zavezujoča za vse stranke pogodbe in tudi v zvezi s tretjimi osebami.

Zadnja posodobitev: 09/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Avstrija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

V avstrijskem pravu obstaja režim ločenega premoženja zakoncev (*Gütertrennung*). Vsak zakonec obdrži premoženje, ki ga je prinesel v zakonsko zvezo, in postane edini lastnik premoženja, ki ga pridobi v času trajanja zakonske zveze (člena 1233 in 1237 avstrijskega civilnega zakonika, *Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch*, ABGB). Vsak zakonec je tudi edini upnik svojih dolžnikov in edini dolжник svojih upnikov.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca lahko s pogodbo o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema (*Ehepakt*) izbereta drugačen režim od zakonskega. Take pogodbe morajo biti sestavljene v obliki notarske listine, da so veljavne (člen 1 zakona o notarskih listinah, *Notariatsaktgesetz*).

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Zakonca lahko načeloma sama izbereta režim premoženjskih razmerij. Vendar pa se s pogodbo o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema ne more na primer predvideti popolna vzajemna odpoved preživnini v obstoječi zakonski zvezi.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Zakonska „popolna“ ločitev premoženja velja le do razglasitve ničnosti, razveze ali razveljavitve zakonske zveze, ker se takrat izvrši delitev, za katero lastništvo ni odločilno merilo. Prenehanje zakonske zveze temelji na načelu delitve premoženja zakoncev. Razdeli se zakonsko premoženje, torej predmeti, ki sta jih uporabljala oba zakonca, na primer družinski dom, avtomobil ali gospodinjski predmeti, razdelijo pa se tudi zakonski prihranki. Ti vključujejo vse vrste naložb, ki sta jih zakonca zbrala med skupnim življenjem v zakonski zvezi in ki so glede na svojo naravo običajno namenjene unovčenju.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Če umre eden od zakoncev, ki sta živel v režimu skupnega premoženja (*Gütergemeinschaft*) (v praksi redek), se razdeli skupno premoženje. Neto premoženje, ki ostane po odbitku vseh dolgov, se v skladu z dogovorjenim deležem razdeli med preživelega zakonca in zapuščino pokojnika. V običajnem primeru režima ločenega premoženja (*Gütertrennung*) se zakonski delež, ki ga prejme preživeli zakonec, določi glede na to, kateri sorodniki pokojnika prav tako dedujejo. Preživeli zakonec ima pravico do tretjine zapuščine, če je umrl zakonec zapustil otroke in njihove potomce, oziroma pravico do dveh tretjin zapuščine, če je umrl zakonec zapustil starše, v ostalih primerih pa ima pravico do celotne zapuščine. Zakonec spada med osebe, ki so upravičene do nujnega deleža (*pfllichtteilsberechtigzte Personen*). Nujni delež, ki pripada zakoncu, je polovica tistega, kar bi zakonec prejel po zakonskem dedovanju.

6 kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

V skladu s členom 81 in naslednjimi zakona o zakonski zvezi (*Ehegesetz*) se po razvezi, razveljavitvi ali razglasitvi ničnosti zakonske zveze o premoženju odloča na podlagi sporazuma ali sodne odločbe.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Zakonec načeloma ne more tretjim osebam dodeliti posebnih pravic niti naložiti obveznosti brez soglasja drugega zakonca. Samo v okviru tako imenovanih ključnih pooblastil (*Schlüsselgewalt*) lahko zakonec, ki upravlja skupno gospodinjstvo in nima dohodkov, drugega zakonca zastopa v pravnih poslih vsakodnevnega življenja, ki jih sklene za potrebe skupnega gospodinjstva in ki ne presegajo ravni, ki ustreza življenjskim razmeram zakoncev. To ne velja,

če je drugi zakonec tretji osebi sporočil, da ne želi, da ga njegov zakonec zastopa. Če tretja oseba na podlagi okoliščin ne more ugotoviti, da zakonec deluje kot zastopnik, sta oba zakonca solidarno odgovorna.

Režim skupnega premoženja, ki ga zakonca izbereta namesto režima ločenega premoženja, ustvarja samo obveznost v razmerju med zakoncema, v skladu s katero eden od zakoncev ne sme razpolagati s svojim deležem v skupnem premoženju brez soglasja drugega zakonca. Režim skupnega premoženja lahko stvarno učinkuje samo v primeru nepremičnine z vpisom v zemljiško knjigo, in sicer s prepovedjo prodaje in obremenitve (člen 364c ABGB) ali vpisom omejitve v skladu s členom 1236 ABGB, da v času trajanja režima skupnega premoženja nobeden od zakoncev ne sme enostransko razpolagati s svojo polovico oziroma svojim deležem.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Delitev premoženja v primeru razveze, razveljavitve ali razglasitve ničnosti zakonske zveze v skladu s členom 81 in naslednjimi zakona o zakonski zvezi ni odvisna od krivde, čeprav se lahko krivda upošteva pri razmisleku o pravičnosti. Premoženje se razdeli na podlagi sporazuma strank ali na podlagi sodne odločbe, ki jo je zahtevala ena od strank. Sicer še naprej velja režim ločenega premoženja, kar pomeni, da vsak zakonec obdrži svoje premoženje. Zahtevek je treba vložiti v enem letu od datuma, ko je sodna odločba o razvezi zakonske zveze postala pravnomočna. Razdeliti je treba zakonsko premoženje in zakonske prihranke. V skladu s členom 82 zakona o zakonski zvezi so iz delitve premoženja izključeni predmeti, ki jih je zakonec prinesel v zakonsko zvezo ali podedoval, predmeti, ki jih je zakoncu podarila tretja oseba, predmeti za osebno uporabo enega od zakoncev ali za opravljanje njegovega poklica, premoženje, ki pripada podjetju, ali deleži v podjetju, če ne gre samo za naložbe.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Vlogo za vpis lastninske pravice v zemljiško knjigo je treba vložiti pri okrožnem sodišču, na območju katerega je nepremičnina, ki jo je treba vpisati.

Vlogo je treba vložiti v pisni obliki in vložnik jo mora podpisati. Podpisa načeloma ni treba overiti, razen če je v vlogo vključena izjava o vpisu (*Aufsandungserklärung*).

Vlogi mora biti priložena javna ali zasebna listina z overjenimi podpisi strank, ki vsebuje pravno podlago za pridobitev nepremičnine (npr. prodajna pogodba). Zasebne listine morajo poleg natančnih podatkov o nepremičnini vsebovati tudi izjavo o vpisu.

Izjava o vpisu je izrecna izjava o soglasju za vpis (v zemljiško knjigo) s strani osebe, katere pravica naj bi se omejila, obremenila, prenehala ali prenesla na drugo osebo (v primeru prodajne pogodbe je to prodajalec). Izjavo o vpisu mora overiti sodišče ali notar in podpisati pogodbeno stranko. Izjava se lahko predloži tudi kot del vloge za vpis lastninske pravice v zemljiško knjigo. V tem primeru mora podpis na vlogi overiti sodišče ali notar.

Vlogi je treba priložiti tudi potrdilo o izpolnitvi davčnih obveznosti (*steuerrechtliche Unbedenklichkeitsbescheinigung*) v skladu s členom 160 zveznega davčnega zakonika (*Bundesabgabeordnung*). Potrdilo pomeni potrditev davčnega organa, da ni ovir za vpis lastninske pravice v zemljiško knjigo v smislu neplačanih davkov.

Vlogo, ki jo sestavi odvetnik ali notar, je treba vložiti elektronsko. Priloge je treba v tem primeru hraniti v elektronskem arhivu listin. Potrdilo davčnega organa o izpolnitvi davčnih obveznosti se lahko v tem primeru nadomesti z izjavo o samooceni, ki jo sestavi odvetnik ali notar.

Zadnja posodobitev: 11/03/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Portugalska

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonca ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Da. Načeloma lahko zakonca svobodno izbereta svoja premoženjska razmerja, tako da skleneta pogodbo o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema, imenovano predporočna pogodba (*convenção antenupcial*), kot je določeno v členu 1698 portugalskega civilnega zakonika (*Código Civil*). Če pa zakonca ne izbereta premoženjskega razmerja ali v nekaterih primerih, ko je predporočna pogodba neveljavna, je samodejno veljavno zakonsko premoženjsko razmerje med zakoncema solastništvo nad premoženjem, pridobljenim po sklenitvi zakonske zveze, v skladu s členoma 1717 in 1721 civilnega zakonika.

V obravnavanem primeru členi od 1721 do 1731 civilnega zakonika določajo, katero premoženje je v skupni lasti in katero premoženje je v ločeni lasti. Izjemoma je v nekaterih okoliščinah, določenih v členu 1720 civilnega zakonika, ločena premoženjska ureditev obvezna.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca lahko svoja premoženjska razmerja uredita s sklenitvijo predporočne pogodbe, pri čemer lahko izbereta enega od treh premoženjskih razmerij, določenih v civilnem zakoniku, ali zadevo drugače uredita v mejah prava, ki se uporablja (člen 1698 civilnega zakonika).

Navedena tri premoženjska razmerja, določena v civilnem zakoniku, so:

skupno lastništvo premoženja, pridobljenega po sklenitvi zakonske zveze (*regime da comunhão de adquiridos* – členi od 1721 do 1731 civilnega zakonika);

solastništvo vsega premoženja (*regime da comunhão geral de bens* – členi od 1732 do 1734 civilnega zakonika);

ločitev premoženja (*regime da separação de bens* – členi od 1735 do 1735 civilnega zakonika).

Kot je navedeno zgoraj, se lahko zakonca dogovorita o drugačni ureditvi v mejah prava, ki se uporablja. To se zgodi, kadar je premoženjsko razmerje med zakoncema skupno lastništvo premoženja, pridobljenega po sklenitvi zakonske zveze, vendar se zakonca v predporočni pogodbi dogovorita, da bo določena nepremičnina, ki jo je eden od njiju pridobil pred sklenitvijo zakonske zveze (na primer družinsko stanovanje), po sklenitvi zakonske zveze postala skupno premoženje, ker želita, da sta oba odgovorna za posojilo, če je premoženje obremenjeno s hipoteko.

Formalna zahteva je, da mora biti predporočna pogodba v obliki verodostojne listine, sestavljene pred notarjem (javna listina), ali izjave pred uradnikom matičnega urada (člen 1710 civilnega zakonika in členi 189 do 191 zakonika o matičnem registru (*Código do Registo Civil*)).

Predporočna pogodba mora biti načeloma sklenjena pred sklenitvijo zakonske zveze. V skladu s členom 1714 civilnega zakonika predporočne pogodbe in premoženjskih razmerij med zakoncema ni mogoče spreminjati po sklenitvi zakonske zveze, razen če člen 1715 civilnega zakonika določa drugače.

Pravne določbe, ki se uporabljajo za predporočne pogodbe, so v knjigi IV, naslov II, poglavje IX, oddelek III civilnega zakonika (členi od 1698 do 1716).

Zakonske določbe, ki se uporabljajo za darila zakoncema in darila med zakoncema, so navedene v oddelku I in II poglavja X naslova II knjige IV civilnega zakonika (členi od 1753 do 1766).

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

V dveh okoliščinah, določenih v členu 1720 civilnega zakonika, je ločena premoženjska ureditev obvezna: če je zakonska zveza sklenjena brez izvedbe postopkov, ki jih je treba upoštevati pred sklenitvijo zakonske zveze, in če sta zakonca stara 60 let ali več.

V nasprotnem primeru lahko zakonca prosto izbereta svojo ureditev v mejah prava, ki se uporablja.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

V skladu s členom 1688 civilnega zakonika zakonska zveza preneha z razvezo ali razveljavitvijo zakonske zveze, ne da bi to vplivalo na ureditev preživnine. S prenehanjem življenjske skupnosti zakonska zveza ne preneha, vendar so pravni učinki zelo podobni pravnim učinkom razveze, kot je pojasnjeno v nadaljevanju.

V zvezi z delitvijo premoženja in plačilom dolgov člen 1689 civilnega zakonika določa, da sta zakonca ali njuni dediči po prenehanju premoženjskih razmerij med zakoncema upravičena do prejema osebnega premoženja in svojega deleža skupnega premoženja. Zakonec, ki ima dolg do zakonske zapuščine, mora ta dolg poravnati.

V zvezi z dolgovi se skupni dolgovi najprej plačajo iz skupnega premoženja, šele potem pa se poravnajo preostali dolgovi. Če ima eden od zakoncev dolg do drugega zakonca, mora ta dolg plačati iz svojega deleža skupnega premoženja. Če ni skupnega premoženja, mora zakonec poravnati dolg iz svojega osebnega premoženja.

Pravni učinki razveze zakonske zveze

Učinki razveze zakonske zveze so določeni v členih od 1788 do 1793-A civilnega zakonika.

Splošno načelo je, da z razvezo zakonska zveza preneha, to pa ima enake pravne učinke kot prenehanje s smrtjo.

V zvezi z dedovanjem člen 2133 civilnega zakonika določa, da bivši zakonec po izdaji sodne odločbe o razvezi zakonske zveze izgubi status zakonitega dediča, tudi če je odločba o razvezi zakonske zveze izdana po smrti drugega zakonca.

V skladu s portugalskim pravom se premoženje med zakoncema praviloma razdeli šele po končanem postopku za razvezo zakonske zveze, ne pa med potekom postopka. Vendar se lahko zakonca v primeru sporazumne razveze zakonske zveze pred matičnim uradom nemudoma dogovorita o načinu delitve premoženja med zakoncema (člen 272-A zakonika o matičnem registru).

Kar zadeva učinke razveze zakonske zveze, je splošno pravilo, da:

razveza zakonske zveze začne veljati z dnem, ko sodna odločba o razvezi zakonske zveze postane pravnomočna.

Premoženjski učinki razveze zakonske zveze med zakoncema so:

razveza zakonske zveze ima retroaktivne učinke na premoženjska razmerja med zakoncema od datuma začetka postopka za razvezo zakonske zveze; vendar se lahko na zahtevo enega od zakoncev premoženjski učinki razveze njune zakonske zveze določijo za nazaj do datuma, ko sta zakonca prenehala živeti skupaj, če je bil ta datum določen v postopku;

pri delitvi premoženja po razvezi zakonske zveze nobeden od zakoncev ne more prejeti več, kot bi prejel, če bi bila zakonska zveza sklenjena po ureditvi skupnega lastništva premoženja, pridobljenega po sklenitvi zakonske zveze;

vsak zakonec izgubi vse ugodnosti, ki jih je ali naj bi jih prejel zaradi zakonske zveze (npr. darila med zakoncema; darila, ki jih paru podari tretja oseba z namenom njune sklenitve zakonske zveze); v slednjem primeru se lahko oseba, ki izroči darilo, odloči, da bodo korist pridobili otroci para;

zakonec, ki je utrpel škodo, ima pravico zahtevati odškodnino od drugega zakonca v skladu s splošnimi pravili o civilnopravni odgovornosti in pred rednimi sodišči;

če se razlogi za razvezo nanašajo na duševno motnjo enega od zakoncev, mora zakonec, ki zahteva razvezo zakonske zveze, drugemu zakoncu povrniti nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi prenehanja zakonske zveze; ta zahtevek je treba vložiti med postopkom za razvezo zakonske zveze;

vsak zakonec lahko od sodišča zahteva, da prizna pravico do nadaljnjega najema družinskega stanovanja, ne glede na to, ali je v skupni lasti ali v lasti drugega zakonca;

domače živali se zaupajo enemu ali obema zakoncema, pri čemer se upoštevajo interesi vsakega zakonca in njunih otrok ter dobrobit živali.

Premoženjski učinki razveze zakonske zveze na premoženjska razmerja med zakoncema in tretjimi osebami so:

zakonca lahko uveljavljata premoženjskopravne učinke razveze zakonske zveze proti tretjim osebam šele po datumu vpisa sodne odločbe v matični register.

Kar zadeva preživninske obveznosti med nekdanjima zakoncema, člena 2016 in 2019 civilnega zakonika določata:

praviloma se mora vsak nekdanji zakonec po razvezi zakonske zveze preživljati sam;

vsak nekdanji zakonec ima pravico do preživnine, ne glede na to, ali je bila razveza sporazumna ali ne, vendar se pravica do preživnine lahko zavrne iz razlogov pravičnosti;

pravica do preživnine preneha, če se upravičenec ponovno poroči, sklene zunajzakonsko skupnost ali se diskvalificira zaradi neprimerne ravnanja.

Učinki prenehanja življenjske skupnosti

V zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti se člen 1794 civilnega zakonika sklicuje na zgoraj navedene določbe o razvezi zakonske zveze, z eno izjemo: s prenehanjem življenjske skupnosti zakonska zveza ne preneha.

Poleg te izjeme so učinki prenehanja življenjske skupnosti na podlagi členov 1795-A, 2016 in 2133 civilnega zakonika enaki učinkom razveze zakonske zveze.

Pravni učinki razveljavitve zakonske zveze

Obstaja razlika med razveljavitvijo in ničnostjo zakonske zveze.

V primeru nične zakonske zveze v skladu s členi 1628 do 1630 civilnega zakonika (npr. ob popolnem neobstoju soglasja enega ali obeh zakoncev) nična zakonska zveza nima učinka.

V primeru razveljavitve civilne zakonske zveze v skladu s členom 1631 civilnega zakonika (npr. v primeru pravnih zadržkov ali soglasja v zmoti) so učinki iz člena 1647 civilnega zakonika naslednji:

če sta oba zakonca ravnala v dobri veri, ima zakonska zveza učinke med njima in v razmerju do tretjih oseb, dokler sodna odločba o razveljavitvi ne postane pravnomočna;

če je samo en zakonec ravnal v dobri veri, lahko učinke zakonske zveze uveljavlja le ta zakonec; poleg tega lahko dobroverni zakonec uveljavlja učinke zakonske zveze proti tretjim osebami, če ti odražajo razmerje med zakoncema.

Ta pravila se uporabljajo za razveljavitev katoliških zakonskih zvez, ki jih izdajo cerkveni organi, dokler sodna odločba ni vpisana v matični register, pod pogojem, da je bila tam evidentirana katoliška zakonska zveza.

Člena 1649 in 1650 civilnega zakonika določata posebne premoženjske sankcije v primeru zakonske zveze mladoletne osebe ali zakonske zveze v nasprotju z zakonskimi ovirami, kot so:

mladoletnika, ki skleneta zakonsko zvezo brez potrebnega dovoljenja, se do polnoletnosti štejeta za mladoletnika za namene upravljanja premoženja, ki je bilo v njuni lasti ob sklenitvi zakonske zveze in pridobljeno z darilom po sklenitvi zakonske zveze; dodelijo pa se jima vse potrebne preživnine iz naslova dohodka od tega premoženja;

dokler mladoletnik ne postane polnoleten, to premoženje upravljajo starši ali zakoniti zastopniki mladoletnika, ne pa njegov zakonec;

tega premoženja ni mogoče uporabiti niti med sklenitvijo zakonske zveze niti po njenem prenehanju za poravnavo dolgov katerega koli od zakoncev, dokler mladoletnik ne postane polnoleten;

Če so kršene ovire iz člena 1604(c) in (d) civilnega zakonika (npr. ovira, ki je posledica krvnega razmerja), zakonec, ki krši oviro, ne more prejemati koristi od drugega zakonca z darilom ali oporoko.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Premoženjska razmerja med zakoncema se s smrtjo končajo, kot je določeno v členu 1788 civilnega zakonika.

Premoženje v skupni lasti je treba razdeliti. Premoženje zapustnika vključuje njegovo osebno premoženje in po potrebi njegov delež v skupnem premoženju zakoncev v skladu s členom 2024 civilnega zakonika.

Na splošno je preživeli zakonec zakoniti dedič in je upravičen do nujnega deleža v dedovanju, ne glede na to, ali obstaja oporoka ali ne (členi 2131 in 2133 ali 2158 in 2159 civilnega zakonika, kot je ustrezno).

Poleg tega ima v skladu s členom 2103-A civilnega zakonika preživeli zakonec v primeru delitve premoženja pravico do uporabe družinskega stanovanja, njegove vsebine in povišstva. Če to presega delež preživelega zakonca v zapuščinskem in skupnem premoženju, mora ta drugim dedičem izplačati odškodnino.

Vendar se lahko zakonca v skladu s členoma 1698 in 1700(3) civilnega zakonika, kadar je premoženjsko razmerje med zakoncema ločitev premoženja, odpovesta statusu dediča v predporočni pogodbi.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevah, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Sodišča, matični uradi in notarji so pristojni za odločanje o zadevah v zvezi s premoženjskimi razmerji med zakoncema, če je to primerno v spodaj navedenih primerih.

V portugalskem pravu so predporočne pogodbe in premoženjska razmerja med zakoncema načeloma nespremenljiva v skladu s členom 1714 civilnega zakonika. Če želita bodoča zakonca torej izbrati premoženjska razmerja in odstopati od zakonsko določenega premoženjskega razmerja, morajo biti premoženjska razmerja določena s predporočno pogodbo (člen 1710 civilnega zakonika), ki jo je treba skleniti pred sklenitvijo zakonske zveze. Zakonca med trajanjem zakonske zveze ne smeta skleniti dogovora o spremembi ali prenehanju premoženjskih razmerij med zakoncema. Izjeme od tega načela so določene v členu 1715 civilnega zakonika (npr. ločitev premoženja, ki ga odredi sodišče, ali prenehanje življenjske skupnosti zakoncev).

Ureditve premoženjskih razmerij mora biti določena v predporočni pogodbi (člen 1698 civilnega zakonika), katere sklenitev mora biti v skladu z zahtevami glede oblike in objave. V skladu s členom 1710 civilnega zakonika morajo biti predporočne pogodbe v obliki izjave pred matičnim uradnikom ali javne listine, sestavljene pred notarjem, sicer so neveljavne. Da bi imele učinke za tretje osebe, morajo biti predporočne pogodbe evidentirane v skladu s členom 1711(1) civilnega zakonika. Dediči zakoncev in druge stranke predporočne pogodbe se v ta namen ne štejejo za tretje osebe. Evidentiranje pogodbe ne pomeni, da v zemljiško knjigo ni treba vpisati dejstev, ki jih je treba evidentirati v zemljiški knjigi. Upoštevati je treba tudi veljavni rok: predporočna pogodba mora biti sklenjena pred sklenitvijo zakonske zveze, vendar ne sme preteči več kot eno leto od podpisa pogodbe do sklenitve zakonske zveze, sicer v skladu s členom 1716 civilnega zakonika pogodba preneha veljati.

Zgornje informacije so na voljo v vodniku *Os Regulamentos Europeus: impacto na actividade registal e notarial* (Evropski predpisi: vpliv na dejavnost matičnih uradov in notarjev), na voljo v portugalsščini in angleščini na naslovu <https://www.redecivil.csm.org.pt/os-regulamentos-europeus-impacto-na-atividade-registal-e-notarial/>.

V primeru razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze je organ, pristojen za delitev premoženja in s tem uporabo ustreznih premoženjskih razmerij za delitev, odvisen od tega, ali se zakonca dogovorita o načinu delitve skupnega premoženja.

Če se zakonca dogovorita o delitvi premoženja med njiju, so v primeru razveze ali prenehanja življenjske skupnosti odgovorni matični uradi. V tem primeru obstajata dva možna scenarija: v primeru sporazumne razveze ali sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti razvezo ali prenehanje življenjske skupnosti obravnavajo matični uradi in lahko v okviru tega postopka odobrijo pogodbo o delitvi premoženja, obravnavajo plačilo davčnih obveznosti in izvedejo kakršne koli spremembe v zemljiški knjigi, ki izhajajo iz delitve premoženja; če en zakonec nasprotuje razvezi ali prenehanju življenjske skupnosti, za katero so pristojna družinska sodišča in sodišča za mladoletnike (*Tribunais de Família e Menores*), če se stranki dogovorita o delitvi premoženja po razvezi ali prenehanju življenjske skupnosti, matični uradi obravnavajo delitev, davčne obveznosti in vse spremembe zemljiške knjige, ki izhajajo iz delitve premoženja. Zadevna pravila so določena v členih od 272-A in 272-B zakonika o matičnem registru. Praktične informacije o tej storitvi in povezanih stroških so na voljo na <https://justica.gov.pt/Servicos/Balcao-Divorcio-com-Partilha>.

Če pa je dogovor o delitvi premoženja dosežen po razvezi zakonske zveze ali prenehanju življenjske skupnosti, lahko stranki pred notarjem v ta namen podpišeta javno listino. V tem primeru je notar odgovoren za vpis nepremičnin v roku dveh mesecev, stranki pa morata svoje davčne obveznosti izpolniti v istem roku (člena 8-B in 8-C zakonika o zemljiški knjigi (*Código do Registo Predial*)).

Če se zakonca ne moreta sporazumeti o delitvi premoženja v primeru razveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve, mora ena od strank predlagati postopek delitve premoženja, imenovan „postopek popisa premoženja“ (*processo de inventário*). V primerih, navedenih v členu 1083(1) zakonika o civilnem postopku (*Código de Processo Civil*) (npr. kadar je postopek popisa premoženja pomožni postopek drugim sodnim postopkom), imajo sodišča izključno pristojnost za postopke popisa premoženja. V drugih primerih se lahko v skladu s členom 1083(2) zakonika o civilnem postopku postopek popisa premoženja po izbiri vložnika ali sporazumno med vsemi zadevnimi strankami predloži sodišču ali notarju s seznama iz člena 1 Pravne ureditve za postopke popisa premoženja (*Regime do Inventário Notarial*), objavljene v prilogi k zakonu št. 117/19 z dne 13. septembra 2019. Notarji obravnavajo zadevo prek sistema vodenja zadev <https://www.inventarios.pt/>.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Člena 1682 in 1683 civilnega zakonika določata, da mora v nekaterih primerih zakonec za sklenitev nekaterih pogodb s tretjo osebo pridobiti soglasje drugega zakonca. To je odvisno od premoženjskih razmerij med zakoncema (npr. ločitev premoženja ali skupno lastništvo premoženja), pooblastil za upravljanje, ki izhajajo iz teh razmerij (npr. skupno upravljanje določenega premoženja), narave premoženja (npr. družinsko stanovanje, skupno premoženje) ali narave pogodbe (npr. pogodba o prodaji in nakupu, sprejemanje daril).

V skladu s členom 1687 civilnega zakonika ima neobstoje soglasja drugega zakonca za tretje osebe naslednje posledice:

če eden od zakoncev sklene pogodbo, ki krši člene 1682(1) in (3) civilnega zakonika (npr. prenos lastninske pravice na nekaterih nepremičninah), 1682-A (npr. prenos lastninske pravice na nepremičninah v skupnem lastništvu premoženjskih razmerij, prenos lastninske pravice družinskega stanovanja v okviru premoženjskih razmerij med zakoncema), 1682-B (npr. razveljavitev zakupa družinskega stanovanja) ali 1683(2) (odpoved dediščini ali vililu), lahko drugi zakonec ali njegov dedič zahteva razveljavitev te pogodbe;

če zakonec brez soglasja drugega zakonca prenese lastninsko pravico na neregistriranem nepremičnem premoženju ali sklene pogodbo, ki povzroči obremenitev tega premoženja, če je tako soglasje potrebno, zgoraj navedene razveljavitve ni mogoče uveljavljati proti tretji osebi, ki je ravnala v dobri veri; če eden od zakoncev nezakonito prenese lastninsko pravico na premoženju, ki je v izključni lasti drugega zakonca, ali sklene pogodbo, ki povzroči obremenitev tega premoženja, je pogodba nična in neveljavna, kupnina pa mora biti povrnjena, zlasti v skladu s členi od 892 do 904 civilnega zakonika, ki določajo posledice neobstoja legitimnosti prodajalca.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Če obstaja pogodba o delitvi premoženja, jo lahko odobrijo matični uradi ali se navede v javni listini, podpisani pri notarju, odvisno od primera, navedenega v odgovoru na šesto vprašanje.

Če dogovor o delitvi premoženja ni dosežen, se pri sodišču ali pri notarju sproži postopek popisa premoženja, kot je že opisano v odgovoru na vprašanje 6.

Postopek sodnega popisa urejajo določbe naslova XVI knjige V (členi 1082 do 1130) zakonika o civilnem postopku, ki se s potrebnimi spremembami uporabljajo za postopek popisa premoženja pri notarju (člen 2 Pravne ureditve za postopke popisa premoženja, objavljene v Prilogi k zakonu 117/19 z dne 13. septembra 2019).

Postopek popisa premoženja za delitev premoženja zakoncev obsega naslednje faze: začetna stopnja; nasprotovanje in preverjanje obveznosti; predhodno zaslišanje zainteresiranih strank; predhodni sklep in sestanek zainteresiranih strani (*conferência de interessados*); načrt delitve in potrditev sodne odločbe; končne faze.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Vsak, ki zaprosi za vpis nepremičnine, mora pri uradu za zemljiško knjigo vložiti vlogo za vpis in priložiti dokazila. Listine, ki se običajno zahtevajo, so: javna listina; pravni opis premoženja (*caderneta predial*); dokazilo o plačilu kolkovine in občinskega davka na nepremičnine; odstranitev hipoteke, če je to ustrezno. Če so ti dokumenti že evidentirani pri uradu zemljiške knjige, je treba zgolj dodati sklic nanje.

Če predlog vložijo vložnikov zastopnik, je treba poleg tega vlogi priložiti pooblastilo za zastopanje. Vendar v skladu s členom 39 zakonika o zemljiški knjigi odvetnikom, notarjem in pravnim zastopnikom (*solicitadores*) ni treba imeti pooblastila, da zaprosijo za vpis v zemljiško knjigo.

Vložniki, ki imajo digitalno potrdilo (državljeni s portugalsko osebno izkaznico, odvetniki, notarji in pravni zastopniki, ki so ustrezno registrirani pri zadevnih poklicnih združenjih), lahko vložijo vlogo za vpis nepremičnin in priložijo potrebne dokumente na spletu. Vložniki brez digitalnega potrdila lahko predlog vložijo osebno na uradu zemljiške knjige ali ga pošljejo po pošti.

Informacije o postopku vpisa in povezanih stroških so na voljo na spletnem naslovu:

<https://justica.gov.pt/Servicos/Pedir-registo-predial>

Sedanje različice portugalskega civilnega zakonika in druge zgoraj navedene zakonodaje so na voljo v portugalsščini na povezavah:

[Código Civil](#)

[Código do Registo Civil](#)

[Código do Registo Predial](#)

[Código de Processo Civil](#)

[Regime do Inventário Notarial](#)

Končna opomba:

Ta informativni pregled vsebuje splošne informacije; ni izčrpen in nima zavezujočega učinka za kontaktno točko, Evropsko pravosodno mrežo v civilnih in gospodarskih zadevah, sodišča ali druge uporabnike. Vedno je treba upoštevati veljavno različico upoštevne zakonodaje. Tu navedene informacije ne nadomeščajo pravnega svetovanja pravnega strokovnjaka.

Zadnja posodobitev: 22/08/2022

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Slovenija

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Da.

Premoženjska razmerja med zakoncema ureja Družinski zakonik Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: DZ):

Za zakonca velja zakoniti premoženjski režim, razen če se o vsebini premoženjskega režima dogovorita s pogodbo o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij. V tem primeru velja za niju pogodbeni premoženjski režim.

Zakoniti premoženjski režim med zakoncema je režim premoženjske skupnosti za skupno premoženje zakoncev in režim ločenega premoženja za posebno premoženje vsakega od zakoncev.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca ali bodoča zakonca lahko uredita premoženjski režim s pogodbo. Pogodba o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij je pogodba, s katero zakonca določita premoženjski režim, ki se razlikuje od zakonitega.

V njej lahko sporazumno uredita tudi druga premoženjska razmerja za čas trajanja zakonske zveze kakor tudi za primer razveze. Pogodbe glede premoženjskih pravic in obveznosti, ki jih sklepata zakonca med seboj, morajo biti sklenjene v obliki notarskega zapisa. Za zakonca velja pogodbeni premoženjski režim od sklenitve pogodbe o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij, če se v njej ne dogovorita drugače. Pogodba o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij, ki jo skleneta bodoča zakonca, učinkuje z dnem sklenitve zakonske zveze ali z dnem po sklenitvi zakonske zveze, ki ga določita bodoča zakonca v pogodbi o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij. Pogodba o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij se vpiše v register pogodb o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij. Če pogodba o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij ni vpisana v registru pogodb o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij, se v razmerju do tretjih oseb domneva, da velja za premoženjska razmerja med zakoncema zakoniti premoženjski režim.

Zakonca morata pred sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij drug drugega seznaniti s svojim premoženjskim stanjem, sicer je pogodba o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij izpodbojna.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Ne. Zakonca pa morata pred sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij drug drugega seznaniti s svojim premoženjskim stanjem, sicer je pogodba o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij izpodbojna.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Skupno premoženje zakoncev se razdeli, če njuna zakonska zveza preneha.

Če v pogodbi o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij, s katero zakonca spreminjata zakoniti premoženjski režim, ni določen način delitve skupnega premoženja, se to razdeli po pravilih zakonitega premoženjskega režima, razen če se zakonca sporazumeta drugače. Delitev se opravi po stanju ob začetku učinkovanja pogodbe o ureditvi premoženjskoprvnih razmerij.

Pri delitvi skupnega premoženja se šteje, da sta deleža na njem enaka, zakonca pa lahko dokažeta, da sta prispevala k skupnemu premoženju v drugačnem razmerju. Neznatna razlika v prispevkih posameznega zakonca k skupnemu premoženju se ne upošteva.

Ko so dogovorjeni oziroma določeni deleži na skupnem premoženju, se zakonca lahko dogovorita o načinu delitve premoženja. Za delitev šteje tudi njun dogovor, da postaneta solastnika stvari v sorazmerju s svojima deležema iz skupnega premoženja.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Smrt enega od zakoncev ne vpliva na premoženjska razmerja med zakoncema.

Premoženje umrlega zakonca je predmet zapuščinskega postopka.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Za reševanje sporov v zvezi s premoženjskim režimom zakoncev je pristojno sodišče.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Skupne obveznosti zakoncev so tiste, ki po splošnih predpisih obremenjujejo oba zakonca, obveznosti, nastale v zvezi s skupnim premoženjem, in obveznosti, ki jih prevzame zakonec za tekoče potrebe življenjske skupnosti z drugim zakoncem ali družine. Za te obveznosti odgovarjata zakonca nerazdelno s skupnim in tudi s posebnim premoženjem vsakega od njiju.

Zakonec lahko od drugega zakonca terja povračilo za to, kar je ob poravnavi obveznosti, ki bremeni oba, plačal več, kakor znaša njegov del obveznosti.

Posebne obveznosti zakonca so tiste, ki jih je imel pred sklenitvijo zakonske zveze, in tiste, ki jih prevzame po sklenitvi zakonske zveze, a ne predstavljajo skupne obveznosti zakoncev po prvem odstavku 82. člena DZ.

Za posebne obveznosti odgovarja zakonec s svojim posebnim premoženjem in svojim deležem na skupnem premoženju.

Če pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij ni vpisana v registru pogodb o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, se v razmerju do tretjih oseb domneva, da velja za premoženjska razmerja med zakoncema zakoniti premoženjski režim.

8 Kratak opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Skupno premoženje zakoncev se razdeli, če njuna zakonska zveza preneha. Med trajanjem zakonske zveze se skupno premoženje razdeli na podlagi sporazuma ali na predlog enega od zakoncev.

Sporazum iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi sporazum zakoncev o obsegu skupnega premoženja. Če v pogodbi o ureditvi premoženjskopравnih razmerij, s katero zakonca spreminjata zakoniti premoženjski režim, ni določen način delitve skupnega premoženja, se to razdeli po pravilih zakonitega premoženjskega režima, razen če se zakonca sporazumeta drugače. Delitev se opravi po stanju ob začetku učinkovanja pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij. Pred ugotavljanjem deleža vsakega od zakoncev na skupnem premoženju se ugotovijo njuni dolgovi in terjatve glede tega premoženja.

O višini deležev na skupnem premoženju se zakonca lahko dogovorita ali pa na zahtevo enega od njiju o tem odloči sodišče.

Pri delitvi skupnega premoženja se šteje, da sta deleža na njem enaka, zakonca pa lahko dokažeta, da sta prispevala k skupnemu premoženju v drugačnem razmerju. Neznatna razlika v prispevkih posameznega zakonca k skupnemu premoženju se ne upošteva.

V sporu o tem, kolikšen je delež vsakega zakonca na skupnem premoženju, upošteva sodišče vse okoliščine primera, zlasti dohodke vsakega od zakoncev, pomoč, ki jo zakonec daje drugemu zakoncu, varstvo in vzgojo otrok, opravljanje gospodinjskih del, skrb za dom in družino, za ohranitev premoženja ter vsako drugo obliko dela in sodelovanja pri upravljanju, ohranitvi in povečanju skupnega premoženja.

Ko so dogovorjeni oziroma določeni deleži na skupnem premoženju, se zakonca lahko dogovorita o načinu delitve premoženja. Za delitev šteje tudi njun dogovor, da postaneta solastnika stvari v sorazmerju s svojima deležema iz skupnega premoženja.

Če dogovor o načinu delitve premoženja ni dosežen, sodišče premoženje razdeli po pravilih, ki veljajo za delitev skupnega premoženja.

Ob delitvi skupnega premoženja zakoncev se zakoncu na njegov predlog na račun njegovega deleža dodelijo tisti predmeti, ki so namenjeni za opravljanje njegovega poklica ali druge dejavnosti oziroma mu omogočajo pridobivanje dohodka.

Enako velja za predmete, ki so namenjeni izključno osebni rabi enega od zakoncev in niso njegovo posebno premoženje.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

O dovolitvi vknjižbe odloča zemljiškoknjižno sodišče na podlagi listin, ki dokazujejo pravni temelj pridobitve pravice, ki je predmet vpisa, in ki ustrezajo drugim pogojem, določenim z zakonom.

Te listine so navedene v prvem odstavku 40. člena Zakona o zemljiški knjigi (ZZK-1).

Zadnja posodobitev: 15/11/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Finska

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Finska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema temelji na pojmu odloženega skupnega premoženja. To pomeni, da imata med trajanjem zakonske zveze zakonca ločeno premoženje, če pa zakonska zveza preneha, se premoženje med njima razdeli v enakih deležih.

S sklenitvijo zakonske zveze se lastništvo nad premoženjem zakoncev ne spremeni. V skladu s finskim zakonom o zakonski zvezi (*Avoliittolaki 234/1929*) premoženje, ki pripada zakoncu pred sklenitvijo zakonske zveze, ostane last tega zakonca tudi med trajanjem zakonske zveze. Prav tako ostane njegova last tudi premoženje, ki ga med zakonsko zvezo pridobi kot dediščino ali darilo. Poleg premoženja so ločeni tudi dolgovi, kar pomeni, da bo vsak zakonec sam odgovoren za kakršen koli dolg, ki mu je nastal pred sklenitvijo zakonske zveze ali med njo. Vendar pa sta zakonca solidarno odgovorna za dolgove, ki zakoncu nastanejo zaradi preživljanja družine.

Na podlagi finske ureditve premoženjskih razmerij med zakoncema ima vsak zakonec pravico do premoženja drugega zakonca. Na podlagi te pravice so vsak od zakoncev ali vdovec (vdova) in dediči pokojnega zakonca upravičeni do polovice neto premoženja zakoncev ob delitvi zakonskega premoženja po prenehanju zakonske zveze. Pravica zakonca zajema vse premoženje ne glede na to, kdaj in kako sta zakonca pridobila ali prejela premoženje pred sklenitvijo zakonske zveze. Vendar pa se lahko zakonca s sklenitvijo pogodbe o ureditvi premoženjskopравnih razmerij odločita, da v zakonski zvezi navedene pravice ne bosta uporabljala. Poleg tega je iz obsega pravice zakonca izključeno tudi vsako premoženje, ki ga zakonec prejme z darilom, oporoko ali klavzulo o upravičencu, ki določa, da prejemnikov bodoči zakonec nima pravice do zadevnega premoženja.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca lahko pred sklenitvijo zakonske zveze ali med zakonsko zvezo skleneta pogodbo o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema. Ta pogodba vpliva na to, kako se razdeli premoženje zakoncev. Na primer, zakonca se lahko dogovorita, da zakonec nima pravice do premoženja, ki pripada drugemu zakoncu, ampak da vsak zakonec obdrži svoje premoženje. Dogovorita se lahko tudi, da je določeno premoženje izključeno iz delitve premoženja zakoncev.

Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema mora biti sklenjena v pisni obliki, datirana in podpisana. Poleg tega jo morata potrditi dve nepristranski osebi. Pogodba o ureditvi premoženjskopравnih razmerij med zakoncema začne veljati, ko jo v register vpiše lokalni matični urad (*maistraatti*) (ali od začetka leta 2020 agencija za digitalne storitve in podatke o prebivalstvu (*Digi- ja väestötietovirasto*)).

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Zakon o zakonski zvezi vsebuje nekatere omejitve v zvezi z upravljanjem premoženja, kot je skupni dom zakoncev ali premično premoženje gospodinjstva. Zakonec ne sme brez pisnega soglasja drugega zakonca razpolagati z nepremičninami, ki jih zakonca uporabljata kot skupni dom. Zakonec ne sme brez soglasja drugega zakonca razpolagati z najemno ali drugimi pravicami do posesti stanovanja, ki se uporablja kot skupni dom zakoncev; premičnim premoženjem, ki je del skupnih gospodinjskih predmetov, ki jih uporabljata oba zakonca; orodjem, ki ga potrebuje drugi zakonec, ali premičnim premoženjem, ki je namenjeno osebni rabi drugega zakonca ali otrok.

Razdelitev premoženja zakoncev se lahko prilagodi, če bi sicer privedla do nerazumnega rezultata ali neupravičene finančne koristi drugega zakonca. To pomeni, da je mogoče v posameznem primeru na podlagi razumnih preudarkov odstopati od pravil, ki se sicer uporabljajo za razdelitev premoženja zakoncev. Pri razmisleku o prilagoditvi razdelitve premoženja zakoncev je treba posebno pozornost nameniti trajanju zakonske zveze, dejavnostim zakoncev za njuno skupno gospodinjstvo ter ustvarjanje in ohranjanje premoženja ter drugim podobnim dejstvom v zvezi s financami zakoncev.

Pri prilagoditvi razdelitve premoženja zakoncev se lahko odredi, da zakonec na podlagi pravice zakonca ne bo prejel nobenega premoženja drugega zakonca ali da bo navedena pravica omejena; da je določeno premoženje v celoti ali delno izključeno iz pravice zakonca pri delitvi premoženja zakoncev; ali da se vse premoženje ali del premoženja, ki je bilo s pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij med zakoncema izključeno iz pravice drugega zakonca, pri razdelitvi v celoti ali delno šteje za premoženje, ki je predmet pravice drugega zakonca.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Kadar poteka postopek za razvezo zakonske zveze ali kadar je zakonska zveza prenehala, je treba premoženje zakoncev razdeliti, če to zahteva zakonec ali dedič pokojnega zakonca. Pri tej delitvi premoženja zakoncev se pravica zakonca uresniči z določljivo zneska, ki ga mora zakonec z večjim neto premoženjem izročiti drugemu zakoncu. Če nima noben zakonec pravice do premoženja drugega zakonca, je treba premoženje zakoncev ločiti namesto razdeliti. Če imata zakonca skupno premoženje, je treba v primeru razdelitve ali ločitve premoženja na zahtevo razdeliti tudi skupno premoženje zakoncev. Poleg tega se lahko premoženje zakoncev razdeli tudi, če je bila za zakonca, katerih premoženjska razmerja so urejena s finskim pravom, izdana tuja sodna odločba o prenehanju življenjske skupnosti. Razdeliti pa se ne sme, če zakonca po sodni odločbi o prenehanju življenjske skupnosti znova začneta živeti skupaj.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Načeloma se ob prenehanju zakonske zveze zaradi smrti enega od zakoncev uporabljajo ista pravila.

Če ima pokojni zakonec neposredne dediče (otroke ali njihove potomce), lahko vdovec (vdova) in dediči pokojnika zahtevajo razdelitev premoženja zakoncev. Glavno pravilo pri tej razdelitvi premoženja zakoncev je, da se vse premoženje razdeli enako. Polovico premoženja prejme preživeli zakonec, druga polovica pa se razdeli med dediče. Če pa ima vdovec (vdova) več premoženja kot pokojni zakonec, ima pravico obdržati vse svoje premoženje.

Če zakonska zveza preneha zaradi smrti zakonca in pokojni zakonec nima neposrednih dedičev, vdovec (vdova) podeduje vse njegovo premoženje, razen če je pokojni zakonec v oporoki določil drugače. V takem primeru se premoženje zakoncev ne deli na premoženje prvega pokojnega zakonca in preživelega zakonca. Splošno pravilo je, da se šele po smrti obeh zakoncev premoženje, ki ga je zapustil zadnji zakonec, enako razdeli med dediče obeh zakoncev.

Vdovec (vdova) v oporoki ne more voliti tega, kar bi torej pripadalo dedičem prvega pokojnega zakonca.

Razen če neposredni dediči zahtevajo razdelitev zapuščine ali če je to potrebno na podlagi oporoke, ki jo je zapustil pokojni zakonec, lahko preživeli zakonec v posesti obdrži nerazdeljeno zapuščino pokojnega zakonca. Vendar ima preživeli zakonec pravico v posesti obdržati nerazdeljeni skupni dom zakoncev in vse običajno premoženje gospodinjstva, če nima v lasti drugega prebivališča, ki bi bilo primerno za dom.

6 Kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Na Finskem organi postopkov v zvezi s premoženjem zakoncev ne začnejo po uradni dolžnosti. Če se zakonca ne dogovorita o delitvi, okrožno sodišče (*käräjäoikeus*) na zahtevo imenuje izvršitelja, da razdeli premoženje zakoncev.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Pravica zakonca, da sklepa pogodbe, zaradi zakonske zveze praviloma ni omejena, ampak ima med zakonsko zvezo vsak zakonec pravico, da odločitve v zvezi s svojim premoženjem sprejema brez soglasja drugega zakonca.

Poleg tega zakonec po zakonu ne odgovarja neposredno za dolgove drugega zakonca. Vendar pa zakonca solidarno odgovarjata za dolg, ki ga je prevzel samo eden od zakoncev za preživljanje družine, pa tudi za plačilo najemnine za skupno stanovanje zakoncev. Zakonca lahko najem skupnega stanovanja odpovesta le skupaj, tudi če ga je sklenil samo eden od zakoncev.

Pravice upnikov so zaščitene v zakonu o zakonski zvezi, tako da se zakonec ne more odpovedati svojim pravicam v delitvi premoženja zakoncev na način, ki bi bil zavezujoč za upnike. Če je zakonec pri razdelitvi premoženja zakoncev drugemu zakoncu ali dedičem drugega zakonca predal premoženje v bistveno večji vrednosti, kot bi ga moral predati, se lahko razdeljeno premoženje terja nazaj in vključi v stečajno maso.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Na Finskem organi postopkov v zvezi s premoženjem zakoncev ne začnejo po uradni dolžnosti. Kadar poteka postopek za razvezo zakonske zveze ali kadar je zakonska zveza prenehala, je treba premoženje zakoncev razdeliti, če to zahteva zakonec ali dedič pokojnega zakonca. Če noben zakonec nima pravice do premoženja drugega zakonca, je treba premoženje zakoncev ločiti namesto razdeliti.

Glavno pravilo pri razdelitvi premoženja zakoncev zaradi razveze zakonske zveze je, da se vse premoženje razdeli enako, razen če sta zakonca sklenila pogodbo o ureditvi premoženjskopravnih razmerij. Razdelitev premoženja zakoncev se lahko tudi prilagodi, če bi sicer privedla do nerazumnega rezultata. V primeru razdelitve ali ločitve premoženja je treba na zahtevo razdeliti tudi skupno premoženje zakoncev.

Če zakonska zveza preneha zaradi smrti zakonca in ima pokojni zakonec neposredne dediče (otroke ali njihove potomce), lahko vdovec (vdova) in dediči pokojnika zahtevajo razdelitev premoženja zakoncev. Glavno pravilo pri tej delitvi je, da se vse premoženje razdeli enako. Polovico premoženja prejme preživeli zakonec, druga polovica pa se razdeli med dediče. Če pa ima preživeli zakonec več premoženja kot pokojni zakonec, ima preživeli zakonec vedno pravico obdržati vse svoje premoženje. Če zakonska zveza preneha zaradi smrti zakonca in pokojni zakonec nima neposrednih dedičev, preživeli zakonec podeduje vse njegovo premoženje, razen če je pokojni zakonec v oporoki določil drugače. Splošno pravilo je, da se šele po smrti obeh zakoncev premoženje, ki ga je zapustil zadnji zakonec, enako razdeli med dediče obeh zakoncev.

Stranke se lahko med seboj dogovorijo o razdelitvi premoženja (pogodbena razdelitev). Če stranke ne dosežejo dogovora, premoženje razdeli izvršitelj, ki ga na zahtevo enega od zakoncev imenuje sodišče (razdelitev po izvršitelju, ki ga imenuje sodišče).

Če se razdelitev opravi sporazumno, jo je treba evidentirati v dokumentu, ki mora biti datiran in podpisan. Poleg tega ga morata potrditi dve nepristranski osebi. Če razdelitev opravi izvršitelj, je treba o tem sestaviti dokument, izvršitelj pa ga mora podpisati.

Dokument se lahko predloži za vpis v register lokalnemu matičnemu uradu (od začetka leta 2020 agenciji za digitalne storitve in podatke o prebivalstvu). Z vpisom dokumenta o razdelitvi v register je vsak zakonec zaščiten pred terjatvami upnikov drugega zakonca; sicer pa ne vpliva na veljavnost razdelitve premoženja med strankami.

9 Kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Lastništvo nad nepremičnino se lahko v register vpiše na podlagi vložitve predloga za vpis lastninske pravice. Lastninska pravica se vpiše v javni register lastninskih pravic in hipotek. Po vpisu lastninske pravice v register je novi lastnik naveden na potrdilo o lastninski pravici.

V primeru spremembe lastništva nad nepremičnino zaradi njene razdelitve ali ločitve je treba nacionalni geodetski upravi Finske (*Maanmittauslaitos*) za namene predloga za vpis lastninske pravice v register poslati izvornik pogodbe o razdelitvi ali ločitvi premoženja, pojasnilo razlogov za razdelitev premoženja (npr. obvestilo okrožnega sodišča, da se je pri njem začel postopek v zvezi z razvezo zakonske zveze) in potrdilo o plačilu davka za prenos lastništva.

Rok za vpis lastninske pravice na nepremičnini, ki je bila razdeljena zaradi prenehanja zakonske zveze, začne teči na dan začetka veljavnosti razdelitve. Rok za vpis lastninske pravice v register je šest mesecev.

Zadnja posodobitev: 03/02/2023

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Premoženjska razmerja med zakoncema - Švedska

1 Ali v tej državi članici obstaja zakonska ureditev premoženjskih razmerij med zakoncema? Kaj je v njej predvideno?

Da, tak sistem obstaja. Določa pravila o dolžnosti preživljanja med zakoncema v času trajanja zakonske zveze in po njej. Prav tako ureja pravice in dolžnosti zakoncev v času trajanja zakonske zveze in po njej v zvezi z različnimi vrstami premoženja in obveznosti, skupnim bivališčem in njegovo notranjo opremo ter darili med zakoncema.

2 Kako lahko zakonca uredita svoja premoženjska razmerja? Katere so formalne zahteve v tem primeru?

Zakonca imata lahko dve vrsti premoženja: premoženje, podvrženo delitvi (*giftorätsgods*) in zasebno premoženje (*enskild egendom*). Premoženje, podvrženo delitvi, je bolj običajna oblika; šteje se, da je premoženje podvrženo delitvi, če ni določeno nič drugega. Temeljno pravilo je, da je treba tako premoženje razdeliti po smrti zakonca ali v primeru razveze zakonske zveze. Zasebno premoženje v tako delitev ni vključeno. Zasebno premoženje lahko nastane z:

- a) dogovorom o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema (*äktenskapsförord*). Dogovor mora biti sklenjen v pisni obliki in registriran pri davčni upravi (*Skatteverket*);
- b) darilom;
- c) oporočnim razpolaganjem;
- d) določitvijo upravičenca v polici življenjskega zavarovanja, polici nezgodnega zavarovanja, polici zdravstvenega zavarovanja ali sistemu pokojninskega varčevanja.

3 Ali obstajajo omejitve svobode urejanja premoženjskih razmerij med zakoncema?

Da, omejitve obstajajo. Obstajajo na primer pravila za zaščito skupnega bivališča zakoncev in njegove notranje opreme v času trajanja zakonske zveze. Eden od zakoncev brez soglasja drugega zakonca ne more prodati skupnega bivališča, ga oddati v najem ali kako drugače razpolagati z njim. Ta pravila veljajo tudi za premoženje, ki se pod pogoji dogovora o ureditvi premoženjskih razmerij med zakoncema šteje za zasebno. Če je treba premoženje razdeliti med zakoncema, se skupno bivališče in njegova notranja oprema dodelita zakoncu, ki ju bolj potrebuje. To velja tudi, če premoženje v celoti pripada drugemu zakoncu. Če vrednost premoženja, ki se tako dodeli enemu zakoncu, presega njegov delež na premoženju, ki ga je treba razdeliti, ima zakonec vseeno pravico, da prevzame lastništvo nad tem premoženjem, če drugemu zakoncu plača razliko. Preživeli zakonec ima na primer tudi pravico do določenega minimalnega zneska iz premoženja obeh zakoncev. To velja tudi, če je bilo premoženje pokojnega zakonca zasebno in je pokojni zakonec vse svoje premoženje zapustil neki drugi osebi.

4 Kakšni so pravni učinki razveze zakonske zveze, prenehanja življenjske skupnosti ali razveljavitve zakonske zveze na skupno premoženje?

Švedsko pravo predvideva le razvezo zakonske zveze. Pravni učinek razveze je, da je treba razdeliti premoženje, ki je podvrženo delitvi. Eden od zakoncev je lahko upravičen tudi do preživnine, vsaj v prehodnem obdobju.

5 Kakšne so posledice smrti enega od zakoncev na premoženjska razmerja med zakoncema?

Premoženje se razdeli med dediči pokojnega zakonca in preživelim zakoncem. Skupni otroci in vnuki zakoncev pa lahko dediščino prejmejo šele po smrti obeh zakoncev.

6 kateri organ je pristojen za odločanje v zadevi, ki se nanaša na premoženjska razmerja med zakoncema?

Premoženje lahko razdelita zakonca sama. Če zakonca dosežeta dogovor o delitvi, je edina formalna zahteva ta, da je dogovor v pisni obliki in da ga podpišeta oba zakonca. Če zakonca ne dosežeta dogovora, lahko sodišče imenuje izvršitelja (*bodelningsförrättare*). Odločitve, ki jih sprejme izvršitelj, lahko vsaka stranka izpodbija pred sodiščem.

7 Kakšni so učinki premoženjskih razmerij med zakoncema na pravna razmerja med zakoncem in tretjo osebo?

Vsak zakonec odgovarja za svoje dolgove. Upnik enega od zakoncev ne more zahtevati izplačila iz premoženja drugega zakonca, in sicer ne glede na to, ali gre za premoženje, ki je podvrženo delitvi, ali za zasebno premoženje zakonca. Obstajajo tudi pravila za zaščito upnika pred poskusi zakoncev, da bi premoženje postavila izven njegovega dosega. Zakonec na primer ne more odločiti, da bo svoje zasebno premoženje vključil v postopek delitve premoženja, če se namerava tako izogniti upniku.

8 Kratek opis postopka delitve skupnega premoženja zakoncev v tej državi članici, vključno z ločitvijo, razdelitvijo in likvidacijo.

Splošno pravilo je, da je treba v katero koli delitev vključiti vse premoženje, ki je podvrženo delitvi. Obstaja več izjem. Zakonec lahko iz premoženja, podvrženega delitvi, izvzame toliko, kolikor ustreza znesku njegovih dolgov. Vsak zakonec lahko izvzame tudi oblačila in druge predmete, ki jih osebno uporablja, ter osebna darila. V delitev niso vključene pokojninske pravice v razmerju do delodajalcev ali javnih skladov niti do določene mere pravice iz zasebnega pokojninskega zavarovanja. Vrednost preostalega premoženja, ki je podvrženo delitvi, je načeloma treba enakovredno razdeliti med zakoncema. Pri razdelitvi je treba upoštevati, kdo je lastnik zadevnega premoženja. Kot je navedeno zgoraj, obstajajo tudi posebna pravila za skupno bivališče in njegovo notranjo opremo.

9 kateri postopek obstaja za registracijo nepremičnin in kateri dokumenti ali informacije se običajno zahtevajo?

Vsak prenos nepremičnine je treba vpisati v register in v ta namen pri geodetski upravi (*Lantmäteriet*) vložiti zahtevo za vpis lastninske pravice. Vpis običajno zahteva kupec. Vlogi je treba priložiti izvirne dokumente.

Zadnja posodobitev: 10/11/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.